

ઓગસ્ટ ૨૦૨૦

દાદાવાણી

૫૭૨૬ પ્રજાના ૨૫૨૬

દાદા ! તમને સોંપ્યું,
તમે જ સંભાળજો...

દાદા જોડે ને જોડે
જ રહેજો...

'હું જુદાતમા છું...'

એટલે 'દાદા ભગવાન, તમને સોંપ્યું' એવું બોલજો.
તમને ખાતરી છે કે નથી ? સોએ સો ટકા ખાતરી છે કે થોડી કાચી છે ?
દાદાને સોંપજો ને, બધો ઉકેલ આવી જશે !

અડાલત : જર્મની ઓનલાઇન સિબિર : તા. ૨૬ થી ૨૮ જૂન ૨૦૨૦

અડાલત : ગુરુપૂર્ણિમાની ઉજવણી : તા. ૧ થી ૫ જુલાઈ ૨૦૨૦

અડાલત : નીરુમાના જ્ઞાનદિવસની ઉજવણી : તા. ૮ જુલાઈ ૨૦૨૦

વર્ષ : ૨૫, અંક : ૧૨
સળંગ અંક : ૩૦૦
ઓગષ્ટ ૨૦૨૦
પાનાં : ૨૮

Editor : Dimple Mehta

© 2020,

Dada Bhagwan Foundation.
All Rights Reserved.

Printed by & Published by
Dimple Mehta on behalf of
Mahavideh Foundation
Simandhar City, Adalaj,
Dist.-Gandhinagar - 382421

Owned by & Published at
Mahavideh Foundation
Simandhar City, Adalaj,
Dist.-Gandhinagar - 382421

Printed at
Amba Offset

B-99, GIDC, Sector-25,
Gandhinagar – 382025.

સંપર્ક સૂત્ર :

અડાલજ ત્રિમંદિર, સીમંધર સીટી,
અમદાવાદ-કલોલ હાઇવે,
મુ.પો.: અડાલજ-૩૮૨૪૨૧
જિ. ગાંધીનગર, ગુજરાત.
ફોન : (૦૭૯) ૩૯૮૩૦૧૦૦
email:dadavani@dadbhagwan.org
www.dadbhagwan.org
દાદાવાણી ફરિયાદ માટે : ૮૧૫૫૦૦૭૫૦૦

લવણમ (ગુજરાતી)

૧૫ વર્ષ

ભારત : ૧૫૦૦ રૂપિયા
યુ.એસ.એ. : ૧૫૦ ડોલર
યુ.કે. : ૧૨૦ પાઉન્ડ

વાર્ષિક સભ્ય

ભારત : ૧૫૦ રૂપિયા
યુ.એસ.એ. : ૧૫ ડોલર
યુ.કે. : ૧૨ પાઉન્ડ

D.D. / M.O. 'મહાવિદેહ
ફાઉન્ડેશન'ના નામે મોકલવો.

દાદાવાણી

દાદાના આશ્રિત થયે, તરી જવાશે આ સંસાર !

સંપાદકીય

વર્તમાને કળિયુગી પંચમ આરામાં સંસાર એટલે કુદરતી ઊભો થયેલો કોયડો, જ્યાં મનુષ્યો સતત આધિ-વ્યાધિ-ઉપાધિના પઝલમાં ગૂંચવાયેલા છે, ક્ષણ-ક્ષણે મુશ્કેલીઓ અનુભવી રહ્યા છે. રોગ સંક્રમણની હાડમારી, નોકરીની અસુરક્ષા, અનિશ્ચિતતા, મોંઘવારી, બેકારી, વેપાર-દંધાના નુકશાનો, આર્થિક-સામાજિક વિટંબણાઓ, નિષ્ફળતા, આક્રોશ, હતાશા, ડિપ્રેશન ચોગરદમ સૂતા-ઊઠતા-બેસતા કર્મોના વાવાઝોડા સામે ઝઝૂમી રહ્યા છે.

આ ક્રિયાકારી અક્રમ વિજ્ઞાન દ્વારા મહાત્માઓ જ્ઞાન સાથે આગળ વધી જ રહ્યા છે. પરંતુ આ જ્ઞાનને પુષ્ટિ મળે તે અર્થે આ અંકમાં વર્તમાનમાં ઊભી થયેલી મહામારીને લીધે રોજિંદા જીવનમાં દેખાતી વિવિધ તંગ પરિસ્થિતિઓ જેમ કે ટેન્શન, ચિંતા, ભય, ઉપાધિ, આર્થિક પડતીની મૂંઝવણો, નિષ્ફળતા, માનસિક દુઃખો, ભગ્ન થતો અહંકાર, ડિપ્રેશન, આપઘાતના વિચારો વગેરે સામે જ્ઞાનના પાયા મજબૂત થાય અને સમતામાં રહેવાય તે અર્થે પરમ પૂજ્ય દાદા ભગવાન (દાદાશ્રી)ની ઉદ્બોધના સંકલિત થયેલી છે.

દાદાશ્રી કહે છે કે આવું મનુષ્યપણું શા કામનું ? મનુષ્યપણું નીડર હોવું જોઈએ. વર્લ્ડમાં કોઈ ચીજ હલાવે નહીં, એવું હોવું જોઈએ. ભલે આ જગત ભયનું સંગ્રહસ્થાન છે પણ અજ્ઞાનદશા છે ત્યાં સુધી. જો પોતે જ્ઞાનદશામાં આવી ગયો તો ભય એને અડી શકવાનો જ નથી. દાદાશ્રી એક-એક મનુષ્યને એવા નિર્ભય બનાવવા માંગે છે કે શા માટે આ જગતમાં તમે ફફડો છો ? યુ આર હોલ એન્ડ સોલ રિસ્પોન્સિબલ ફોર યોર સેલ્ફ. તમારા ગુના ભોગવી લો, પછી કોઈ ભય-ચિંતા જેવી વસ્તુ જ રહેશે નહીં.

કોઈ પણ વિપરીત સંજોગોમાં 'દાદા તમને સોષ્ટું' એવું બોલજો તો બધો ઉકેલ આવી જશે ! 'દાદા' તો સંપૂર્ણ સુખીયા, તે તેમનું શરણું લીધા પછી ચોગરદમ રક્ષણ મળે. જે પૂર્ણ સ્વરૂપ છે, અનંત સુખના ધામ છે, જેને કોઈ પણ જાતનો ઘાટ નથી, કોઈ ઈચ્છા રહી નથી, ત્યાં આગળ જાય અને એમનું શરણું લીધું તે પછી પૂર્ણ જ થવાય.

સંસારમાં મુશ્કેલી તો આવ્યા જ કરવાની. મુશ્કેલી વગર આ સમય જાય નહીં એ જ દુષ્ક્રમકાળ. આવા સમયે દાદાશ્રી વ્યવહારમાં પોઝિટિવ ટ્રિપ્લિટી રાખી સાથે નિશ્ચયની શુદ્ધ દૃષ્ટિથી જુદા જુદા કપરા સંજોગોમાં નિર્ભયતાના પાઠ ભણાવે છે. પ્રસ્તુત સંકલનમાં દાદાશ્રી આત્માની ખુમારી સાથે મહાત્માઓને ગજબનું જ્ઞાન બળ ભરતા કહે છે કે મહાત્માઓ શૂરવીરતા રેલાવજો. કષ્ટો જેટલા આવવા હોય એટલા આવજો, દાદાઈ બેંક ખુલ્લી છે. હવે આવી પડેલા પ્રત્યેક ડિસ્ચાર્જ કર્મો સામે જ્ઞાન ઉપયોગ કરી વ્યવહારનો સમભાવે નિકાલ થાય અને મોક્ષપંથની ક્ષણિકશ્રેણીઓ ચઢાય એ જ હૃદયપૂર્વકની ભાવના.

જય સચ્ચિદાનંદ.

દાદાના આશ્રિત થયે, તરી જવાશે આ સંસાર !

ટેન્શન-ચિંતા છૂટે જ્ઞાન સમજણે

જગત સપડાયું ત્રિવિધ તાપમાં

જગત આખું ત્રિવિધ તાપથી સળગી રહ્યું છે ! અરે, પેટ્રોલના અગ્નિથી ભડકે બળી રહ્યું છે ! તે ત્રણ તાપ કયા ? આધિ, વ્યાધિ ને ઉપાધિ.

પેટમાં દુઃખતું હોય તેનું નામ વ્યાધિ. ભૂખ લાગે તેનું નામ વ્યાધિ. આંખો દુઃખતી હોય તે વ્યાધિ. શારીરિક દુઃખને વ્યાધિ કહેવાય.

માનસિક દુઃખને આધિ કહેવાય. આખો દા'ડો ચિંતા કર્યા કરે એ આધિ. અને બહારથી આવી પડે તે ઉપાધિ કહેવાય. અત્યારે અહીં બેઠા છીએ અને કોઈ પથરો મારે તે ઉપાધિ. કોઈ આપણને બોલાવવા આવ્યું તે ઉપાધિ. ઉપાધિ બહારથી આવે તે, અંદરથી ન હોય.

આખું જગત પછી ભલે તે સાધુ હોય કે સંન્યાસી હોય, તોય ત્રિવિધ તાપથી સળગે છે.

જગત આખું શક્કરિયાં ભરહાડમાં મૂકે તેમ બફાઈ રહ્યું છે. ફોરેનવાળા હઉં બફાઈ રહ્યા છે ને અહીંવાળાએ બફાઈ રહ્યા છે. 'શક્કરિયાં બફાઈ રહ્યા છે' એવું એક જણને કહ્યું ત્યારે એ કહે છે, 'દાદા, શક્કરિયાં બફાઈ રહ્યા છે કહો છો, પણ હવે તો સળગવા હઉં માંડ્યા છે. જે પાણી હતું, તે ખલાસ થઈ ગયું ને શક્કરિયાં સળગવા માંડ્યા છે.' એટલે આ દશા છે !

પ્રશ્નકર્તા : હા, બફારામાં જ જીવે છે.

દાદાશ્રી : ના જીવે તો શું કરે ? ક્યાં જાય તે ? આ જીવવાનુંય ફરજિયાત છે પાછું. ને મરવાનુંય કોઈના હાથમાં સત્તા નથી. મરવા જાય ત્યારે ખબર પડશે. પોલીસવાળો પકડીને કેસ કરશે.

જેમ જેલમાં ગયેલા માણસને ફરજિયાત બધું કરવું પડે છે ને, એવું આ જીવવાનું ફરજિયાત છે. પૈસાય ફરજિયાત છે.

આ કાળ વિચિત્ર છે. માણસ બિચારા ભડકેલા ઘોડા જેવા છે. ભડકાટ પેસી ગયો છે, કે 'શું થઈ જશે, શું થઈ જશે ?' તારો કોઈ બાપોય ઉપરી નથી, ત્યાં શું થઈ જવાનું છે તે ? આટલી હિંમત આપનારો મળે તોય હિંમત આવી જાય ને ? અમે તો શું કહ્યું કે તારો ઉપરી કોઈ નથી. તારામાં ડખલ કરનાર પણ કોઈ નથી અને આ પરમેનન્ટ વાત ડિસાઈડેડપૂર્વક કહું છું. કોઈ બાપોય ઉપરી નથી, તમે જ છો. ઉપરી તમારા બ્લંડર્સ અને મિસ્ટેક્સ, બે જ છે. બ્લંડર્સ તો 'જ્ઞાની પુરુષ' તોડી આપે તો તૂટે. પછી ભૂલો નીકળી જશે. નહીં તો બ્લંડર્સ નીકળે એવી નથી. પોતે ફસાયેલો છે, તે પોતાથી નીકળે એવી નથી.

શુદ્ધાત્માપદે નહીં ચિંતા, માત્ર સમાધિ

પ્રશ્નકર્તા : મગજ ઉપર હમણાં ટેન્શન રહ્યા કરે છે.

દાદાશ્રી : ટેન્શનમાં બધી રીતના તણાવ હોય. નોકરીનું ઠેકાણું નહીં પડે, તો શું થશે ? એક બાજુ બૈરી માંદી છે, તેનું શું થશે ? છોકરો સ્કૂલમાં બરાબર જતો નથી, તેનું શું ? આ બધો તણાવ, એને ટેન્શન કહેવાય. ટેન્શન થાય તો મગજ બગડે. જ્યારે ત્યારે ટેન્શન વગરના થવાનું છે.

પ્રશ્નકર્તા : અંદરખાને એવી ખબર પડે છે કે આ ખોટું થઈ રહ્યું છે, મગજ પર ખોટું ટેન્શન છે, આનાથી તબિયત વધારે બગડશે. એવી જાગૃતિ રહ્યા કરે છે, પણ પછી પાછું કન્ટ્રિન્યુઅસ (સતત) રહે છે.

દાદાશ્રી : તારી બુદ્ધિ જરા વધારે કામ કરે છે, તેથી અમે તને કહીએ છીએ. બહુ ચેતવા જેવું છે. એ ટેન્શન તો ખલાસ કરી નાખે. આવું જ્ઞાન મળેલું છે, તેય પછી જતું રહે. પછી ફરી કંઈ તાલ ખાશે નહીં.

ટેન્શન માણસને ખલાસ કરી નાખે અને આ જ્ઞાન ના હોય તો ટેન્શન છે જ બધું. જગત વ્યથિત જ છે ને !

એટલે સમજવાની જ જરૂર છે. ભૂતકાળ તો ગયો ને વર્તમાનમાં રહેવાનું. વર્તમાનમાં રહેવાય કે ના રહેવાય ? અમે વર્તમાનમાં જ રહીએ. તેથી લોકો કહે, ‘દાદા, તમે ટેન્શનરહિત છો !’ મેં કહ્યું, ‘શેનું ટેન્શન, મૂઆ !’ વર્તમાનમાં રહે તો ટેન્શન હોતું હશે ? ટેન્શન ભૂતકાળમાં ખોવાઈ જાય તેને હોય. ભવિષ્યનું ગાંડપણ કરે તેને હોય, અમારે ટેન્શન શું ? અને મેં તમને એ જ પદ આપ્યું છે.

અમે જ્ઞાન આપેલું હોય, તેમને તો નિરંતર સમાધિ રહે. જેને શુદ્ધાત્માનું પદ છે, જે નિરંતર સ્વરૂપમાં જ રહે છે, તેને તો દરેક અવસ્થામાં સમાધિ રહે. કારણ કે તે તો પ્રત્યેક અવસ્થાને જુએ અને જાણે.

પ્રશ્નકર્તા : હા, બરોબર છે, તો પણ ચિંતામાં ને ચિંતામાં જ રચ્યોપચ્યો રહું છું.

દાદાશ્રી : તો એનો ઉકેલ તો લાવવો પડશે ને ? આ રોંગ બીલિફોને ક્યાં સુધી ઝાલી રાખીએ ? હવે એ વરીઝ (ચિંતા) ચાખેલી હોય ને, ત્યારે જ આ જગતનો સ્વાદ ખરેખરો માલૂમ પડે છે, નહીં તો ત્યાં સુધી આ જગતનો સ્વાદ સમજાતો નથી ! નરી વરીઝ, વરીઝ, વરીઝ ! માછલાં તેલમાં તળાય એવો તરફડાટ તરફડાટ થઈ રહ્યો છે ! આને લાઈફ કેમ કહેવાય ?

એબ્નોર્મલ વિચારોને છેટા રહી જોવા

એટલે એમ કહેલું કે ચિંતા શું કરવા કરો છો વગર કામની ? તમારે તો ફક્ત શું કરવાનું ? વિચાર સહજ ભાવે કરવાના. અને વિચાર એબ્નોર્મલ (પ્રમાણ કરતાં વધી) જાય એટલે ચિંતા થઈ કહેવાય. વિચારમાં એબ્નોર્મલ થયું એટલે ચિંતા થાય, ત્યાં બંધ કરી દેવાનું તમારે, કલોઝ (બંધ) કરી દેવાનું. જેમ વાવાઝોડું બહુ આવતું હોય તો આપણે બારણા બંધ કરીએ છીએ ને, એવી રીતે મહીં વિચારો એબ્નોર્મલી આગળ ચાલ્યા એટલે બંધ કરી દેવાના. નહીં તો એ પછી ચિંતાના રૂપમાં થઈ જાય. પછી જાતજાતના ભય દેખાડે ને જાતજાતનું દેખાડે. એટલે એ દિશામાં જવાનું જ નહીં. આપણે જરૂરિયાત પૂરતા વિચાર, બાકી બંધ.

પ્રશ્નકર્તા : વિચાર બંધ કરવાની સત્તા ખરી ?

દાદાશ્રી : ખરી ને ! બધું ખરું. કારણ કે વિચાર તો આવ્યા કરે. આપણે આ બાજુ જોઈએ, પેલી બાજુ એ ફૂટ્યા કરે. આપણે દૃષ્ટિ પેલી બાજુ બદલી નાખીએ એટલે આપણે શું લેવાદેવા ? બધી સત્તા છે. એ નળ બંધ ના થતો હોય તો આપણે બીજી બાજુએ જોઈએ એટલે નળ બંધ થઈ જ ગયો ને ! એને જોઈએ ત્યાં સુધી નળ ચાલુ છે એમ લાગે. એટલે આપણે તો જ્ઞાતા-દ્રષ્ટા થયા એટલે આપણને તો વળી મન હોય જ નહીં ને ! મન તો જ્ઞેય છે. એ તો ગમે એમ ફૂટે.

આ કોના જેવું છે ? જો તમે કોઈના ઘરમાં પેઠા હો તો મહીં ફફડાટ રહે કે ના રહે ? રહે જ. હમણાં કોઈ કાઢી મૂકશે, ધમકાવશે એમ નિરંતર રહ્યા જ કરે. પણ જો પોતાના ઘરમાં બેઠા હો તો છે કશી ચિંતા ? શાંતિ જ હોય ને પોતાના ઘરમાં તો, તેવું છે. ચંદુલાલ* તે તમારું ઘર ન હોય. તમે

પોતે ક્ષેત્રજ્ઞ પુરુષ છો અને ભ્રાંતિથી પરાયા ક્ષેત્રમાં ક્ષેત્રાકાર થઈ ગયા છો, પરના સ્વામી થઈ બેઠા છો ને પાછા પરના ભોક્તા થઈ ગયા છો. તો નિરંતર ચિંતા, ઉપાધિ, આકુળતા અને વ્યાકુળતા રહ્યા કરે છે. પાણીમાંથી બહાર કાઢી નાખેલા માછલાંની જેમ નિરંતર તરફડાટ તરફડાટ રહે છે.

પોતાના હિસાબનું જગત, ત્યાં શી ચિંતા ?

ખાલી વાત જ સમજવાની છે. તમે પણ પરમાત્મા છો, ભગવાન જ છો, પછી શેને માટે વરીઝ કરવાની ? ચિંતા શેને માટે કરો છો ? એક ક્ષણવાર પણ ચિંતા કરવા જેવું આ જગત નથી.

ભગવાન કહે છે કે ચિંતા કરનારાને બે દંડ છે અને ચિંતા ના કરનારાને એક દંડ છે. એકનો એક જવાન છોકરો અઢાર વર્ષનો મરી જાય તેની પાછળ જેટલી ચિંતા કરે છે, જેટલું દુઃખ કરે છે, માથું ફોડે, બીજું બધું જે જે કરે, તેને બે દંડ છે અને આ બધું ના કરે તો એક જ દંડ છે. છોકરો મરી ગયો એટલો જ દંડ છે અને માથું ફોડ્યું તે વધારાનો દંડ છે. અમે એ બે દંડમાં કોઈ દહાડોય ના આવીએ. એટલે અમે આ લોકોને કહ્યું છે, કે 'પાંચ હજાર રૂપિયાનું ગજવું કપાય એટલે 'વ્યવસ્થિત' કહીને આગળ ચાલવાનું ને નિરાંતે ઘેર જવાનું.'

આ એક દંડ તે આપણો પોતાનો હિસાબ જ છે. માટે ગભરાવાનું કોઈ કારણ નથી. તેથી મેં 'વ્યવસ્થિત' કહ્યું છે, એક્ઝેક્ટ 'વ્યવસ્થિત' છે. માટે જે થઈ ગયું છે એને તો 'બરાબર, કરેક્ટ' એમ કહીએ.

શારીરિક-માનસિક રોગો સામે જ્ઞાન સમજણ

રોગમાં પુણ્ય-પાપનો રોલ

પ્રશ્નકર્તા : અત્યારે મનુષ્યોને જે રોગ થાય છે, તેનું શું કારણ ?

દાદાશ્રી : તે પોતે ગુના કરેલા બધા, પાપ કરેલા, તેના આ રોગ થાય.

પ્રશ્નકર્તા : પણ આ નાના નાના છોકરાંઓએ શું ગુનો કર્યો ?

દાદાશ્રી : બધાએ પાપ કરેલા, તેના આ રોગ બધા. પૂર્વભવમાં જે પાપો કરેલા છે, તેનું ફળ આવ્યું અત્યારે. નાના છોકરાંઓ દુઃખ ભોગવે એ બધું પાપનું ફળ અને શાંતિ ને આનંદ ભોગવે છે એ પુણ્યનું ફળ. પાપ ને પુણ્યનું ફળ, બે મળે છે. પુણ્ય છે તે કેડિટ (જમા) છે અને પાપ એ ડેબિટ (ઉધાર) છે.

પ્રશ્નકર્તા : આપણને અત્યારે આ ભવમાં કંઈ દર્દ થાય, રોગ થાય તો એ આપણા ગયા ભવના કર્મનું ફળ છે, તો પછી આપણે અત્યારે કોઈ પણ દવા લઈએ, તો એ આપણને કેવી રીતે સુધારે, એ વ્યવસ્થિત જ છે તો પછી ?

દાદાશ્રી : એ દવા લો છો તેય વ્યવસ્થિત હોય તો જ લેવાય, નહીં તો લેવાય નહીં. આપણને ભેગી જ ના થાય.

પ્રશ્નકર્તા : અને કેટલી બધી જાતની દવાઓ લે તોય એને દવા અસર ના કરે, મટે નહીં એનાથી. એવુંય બને, દાદા.

દાદાશ્રી : ઊલટા પૈસા ખૂટી પડે અને મરવાનું થાય. જ્યારે પુણ્ય પ્રકાશવાનું થાય ત્યારે સહેજે અમથા અમથા વાત વાતમાં, ટામેટાનો રસ પીવે તોય મટી જાય. એટલે પુણ્ય ઉપર આધાર રાખે છે. તમારું પુણ્ય ફળ આપવા તૈયાર થઈ જાય તો બધું એમ 'ફ્રી ઓફ કોસ્ટ' (મફત) મળી જાય અને પાપ ફળ આપવા તૈયાર થઈ જાય, તો સારી વસ્તુ હોય તેય અવળી પડે.

માંદગીમાં પુણ્યથી ભોગવટો ઓછો થઈ

જાય. માંદગીમાં પાપથી ભોગવટો વધારે થઈ જાય. પુણ્ય ના હોય તો આખુંય ભોગવવું પડે.

હવે પુણ્ય હોય તો વૈદરાજ સારા મળી આવે, ટાઈમ ભેગો થાય. બધું ભેગું થઈ અને શાંતિ રહે. દર્દ ડોક્ટરે મટાડ્યું ? પુણ્યે મટાડી દીધું અને પાપથી ઊભું થયું તું. ત્યારે બીજું કોણ મટાડે ? ડોક્ટર નિમિત્ત છે !

પ્રશ્નકર્તા : મારા માતૃશ્રી હમણાં જ બે મહિના ઉપર કેન્સરથી ગયા.

દાદાશ્રી : એ તો બધું પાપકર્મના ઉદયથી બને. પાપકર્મનો ઉદય હોય ત્યારે (રોગ) થાય. આ બધું હાર્ટએટેક ને (કેન્સર) એ પેલા પાપકર્મથી થાય છે. નર્ચાં પાપો જ બાંધ્યા છે આ કાળના જીવોએ, ધંધા જ એ. આખો દહાડો પાપકર્મ જ કર્યા કરે છે, ભાન નથી એટલે. જો ભાન હોત તો આવું ના કરત !

પ્રશ્નકર્તા : એમણે આખી જિંદગી ભક્તિ કરેલી, તો એમને કેમ કેન્સર થયું ?

દાદાશ્રી : ભક્તિ કરી, એનું ફળ તો હજુ હવે આવશે, આવતા જન્મમાં મળશે. આ પાછલા જન્મનું ફળ અત્યારે મળ્યું અને અત્યારે તમે સારા ઘઉં વાવી રહ્યા છો, તો આવતા ભવમાં તમને ઘઉં મળશે.

‘વ્યાધિ’ એ પારકાને પજવ્યાનું પરિણામ

પ્રશ્નકર્તા : શરીરના સુખ-દુઃખ આપણે ભોગવીએ છીએ એ વ્યાધિ હોય કે ગમે તે આવતું હોય, તે પૂર્વના કયા પ્રકારના કર્મોના પરિણામો હોય ?

દાદાશ્રી : આમાં તો એવું છે, કેટલાય લોકો અણસમજણમાં બિલાડીને મારી નાખે, કૂતરાને મારી નાખે, ખૂબ દુઃખ દે છે, હેરાન કરે છે. એ તો દુઃખ

દે છે, એ ઘડીએ પોતાને ભાન નથી હોતું કે જવાબદારી શું આવશે ? નાની ઉંમરમાં બિલાડીના બચ્ચાં મારી નાખે, કૂતરાના બચ્ચાં મારી નાખે અને બીજું, આ દાકતરો દેડકાં કાપે છે, એ એનો પડઘો એના (પોતાના) શરીર પર પડવાનો. જે તમે કરી રહ્યા છો, તેનો જ પડઘો પડશે. પડઘા છે આ બધા.

પ્રશ્નકર્તા : એટલે અન્યના શરીર સાથે કરેલા ચેડાંના પડઘા પડે છે ?

દાદાશ્રી : હા, એ જ. કોઈ જીવને કિંચિત્માત્ર દુઃખ દેવું, એ તમારા જ શરીર પર આવશે.

પ્રશ્નકર્તા : એટલે એણે જ્યારે આ બધું કર્યું હોય, જીવોને ચીર્યા હોય તો તે વખતે તે અજ્ઞાન દશામાં હોય ને ! એને એવો વેરભાવ પણ ના હોય, તોય એને ભોગવવું પડે ?

દાદાશ્રી : ભૂલથી, અજ્ઞાન દશામાં હાથ દેવતામાં પડે ને, તે દેવતા ફળ આપે જ. એટલે કોઈ છોડે નહીં. અજ્ઞાન કે સજ્ઞાન, અભાનતા કે સભાનતા, ભોગવવાની રીત જુદી હોય છે. બાકી કશું છોડે નહીં ! આ બધા લોકો દુઃખ ભોગવી રહ્યા છે, એ પોતાનો જ હિસાબ છે બધો. તેથી ભગવાને કહ્યું કે મન-વચન-કાયાથી અહિંસા પાળ. કોઈ જીવને કિંચિત્માત્ર દુઃખ ના થાય એવું કર, જો તારે સુખી થવું હોય તો !

પ્રશ્નકર્તા : કર્મને લીધે રોગ થાય, તો દવાથી કેમ મટે છે ?

દાદાશ્રી : હા. એ રોગમાં એ જે પાપ કરેલાં ને, તે પાપ અણસમજણથી કરેલા. એટલે આ દવાથી મદદ મળી આવે અને હેલ્પ થઈ જાય. સમજણપૂર્વક કર્યાં હોય તેની દવા-બવા કોઈ મળે નહીં, દવા ભેગી જ ના થાય. અણસમજણથી કરનારા છે, બિચારાં ! અણસમજણથી પાપ કરેલા છોડે નહીં અને સમજણવાળાનેય છોડે નહીં. પણ

અણસમજણવાળાને કંઈક મદદ મળી આવે અને સમજણવાળાને મદદ ના મળે.

શાસ્ત્રકારોએ કહેલું છે કે સમજણ છે એનો લાભ નથી ઊઠાવી શકતો, તો એનું શું થાય ? ત્યારે કહે છે, અણસમજણથી કામ કરેલા, અણસમજણથી પુણ્ય કરેલા, એ ભોગવતી વખતે અણસમજણ જ હોય.

પ્રશ્નકર્તા : એ દાદા, જરા વિસ્તારથી કહો ને !

દાદાશ્રી : અણસમજણથી પુણ્ય કામ કરેલા હોય, એ ભોગવતી વખતે અણસમજણથી જ હોય. અને સમજણપૂર્વક પાપ કરેલા હોય, એ ભોગવતી વખતે સમજણપૂર્વક જ પાપકર્મ ભોગવવા પડે. એટલે એના આધારે વેદનીય છે તે આ થોડું હેરાન કરે. તે કોને ? ચંદુભાઈને. એને ને આપણને કશું લેવાદેવા નહીં. આપણે તો મહીંથી આત્મા શું કહે ? ‘આમ ના હોય, આવું ના હોવું જોઈએ’ એ વીતરાગ, એ આપણું સ્વરૂપ. અને પહેલા ‘આમ હોવું જોઈએ, બરોબર જ છે, આ બરોબર જ છે,’ પહેલા જેને પુષ્ટિ આપતા હતા, ત્યાં આપણે અળગા રહીએ છીએ.

વેદના પાડોશીને, ‘મને’ નહીં

પ્રશ્નકર્તા : જે જે મહાત્માઓ જ્ઞાન લે છે, એમને જ પરિષદ ને ઉપસર્ગો કેમ આવે છે પહેલાના ?

દાદાશ્રી : શું થાય તે, બંધ થઈ જાય ? એમને છે તે વેદના ઓછી થાય. સો મણનો ગોળો વાગવાનો હોય તેને બદલે એક કાંકરો વાગ્યો હોય, પણ અસર તો થયા વગર રહે નહીં. નિમિત્ત છોડે નહીં ને !

મહાવીર ભગવાનને કહે છે, ‘ સાહેબ,

તમને દેવલોકોએ પરીક્ષા કરી, તમને અડચણ નહોતી પડી ?’ ત્યારે ભગવાન શું બોલ્યા ? કહે છે કે ‘જ્ઞાની વેદે ધૈર્યથી, અજ્ઞાની વેદે રોઈ.’

પ્રશ્નકર્તા : જ્ઞાની વેદે ધૈર્યથી, પણ એ વેદે તો ખરા ને ?

દાદાશ્રી : વેદના તો જાય જ નહીં, પણ એ વેદે ધૈર્યથી. ધૈર્યથી એટલે સહુ સહુના ગજા પ્રમાણે ધીરજ હોય. જો કે મહાવીર ભગવાન કેવળ જાણતા જ હતા. એ માંકડ એમને કરડે, તેને પોતે જાણે એટલું જ, વેદે નહીં. જેટલો અજ્ઞાન ભાવ છે, એટલું વેદે છે.

તમને આ જ્ઞાન તો બધું થઈ ગયેલું છે, પણ આ શ્રદ્ધાએ કરીને શુદ્ધાત્મા થયા છો. હજુ જ્ઞાને કરીને આત્મા થશો ત્યારે જાણવાનું જ રહેશે, ત્યાં સુધી વેદવાનું ખરું. વેદવામાં તો અમે તમને કહીએ છીએ ને કે જુદા બેસવું. આપણા ‘હોમ ડિપાર્ટમેન્ટ’ (આત્મ વિભાગ)માં આઘુંપાછું કરવું નહીં. ગમે તેટલી ઘંટડીઓ મારે તોય હોમ ડિપાર્ટમેન્ટ છોડવું નહીં. છો ને ઘંટડીઓ મારે, બારસો ઘંટડીઓ મારે તોય આપણે શું કામ છોડવી આપણી ઓફિસ ?

પ્રશ્નકર્તા : પણ એમાં વેદના વધારે થાય છે.

દાદાશ્રી : વેદના બિલકુલ થાય જ નહીં. વેદના થાય છે, એનું કારણ કે તમે ચંદુભાઈ થઈ જાવ છો. એવું નહીં થવાનું તમારે. ચંદુભાઈને વેદના થાય, તે આપણે જોયા કરો કે વેદના બંધ થઈ જાય.

પ્રશ્નકર્તા : એ વેદના જોઈએ છીએ એટલે જ થાય છે કે આ ચંદુભાઈને વેદના કેમ થાય છે ?

દાદાશ્રી : ચંદુભાઈને વેદના થવી જ જોઈએ.

કારણ કે આ વેદનાના પોતે કારણો સેવ્યા હતા. માટે આ કારણમાંથી કાર્યક્રમ આપે છે. એ થવી જ જોઈએ. તમારે એને કહેવું પડે કે ચંદુભાઈને થવી જ જોઈએ. કેમ થાય છે એવું કહે છે, તે એ આપણો કોઈ ઉપરી નથી કે કોઈએ ગોઠવેલું નથી. એટલે કો'કની ડખલ હોય તો આપણે કહીએ કે કેમ થાય છે ? તે આપણે કહેવાનું, 'ચંદુભાઈ, આ તો તમે આના જ લાયક છો.'

હવે જો તમે જાતે અહીંથી સ્વીપ થઈને પેલી વેદનાના માર્યા એમાં એકાકાર થઈ જાવ, તો વેદનાની વધારે અસર લાગશે. પેલું જરા છેટા રહેશે તો ઓછી લાગશે. પણ છેવટે એ નિવેડો તો લાવવો પડશે ને !

તમારે એટલું ધ્યાન રાખવાનું કે આ હું ચંદુભાઈ છું કે શુદ્ધાત્મા છું ? પછી હું કર્તા છું કે વ્યવસ્થિત કર્તા છું ? પછી તમને કશું અડે નહીં. તમારે બીજ ના પડે. અત્યારે તો કડવાં-મીઠાં ફળ ભોગવવા પડે. કડવું આવે તો કડવુંય ભોગવવું પડે અને મીઠું આવે તો મીઠુંય ભોગવવું પડે.

અશાતા વેદનીયમાં રહે ફાઈલ-૧થી જુદા

કો'ક વખત ચંદુભાઈની તબિયત બરોબર ના હોય, હાથ-પગ ફાટતા હોય તો કહીએ, 'અનંત સુખનું ધામ છું' બોલો.

શરીરને દુઃખ પડતું હોય ને 'હું અનંત સુખનું ધામ છું' બોલે તો સામસામે બેલેન્સ થઈને રાગે પડી જાય. અને જ્યારે મહીં માનસિક ઉપાધિ થતી હોય, તો આપણે 'અનંત સુખધામ' બોલ્યા કે મહીં (સુખ) વર્ત્યા કરે.

તને અકળામણ થતી હોય ત્યારે 'હું અનંત સુખધામ છું, હું અનંત સુખધામ એવો પરમાત્મા છું, હું અનંત સુખનો કંદ છું' એમ બોલ, એટલે સુખ ઉત્પન્ન થશે. પોતે સંપૂર્ણ સુખસ્વરૂપ પરમાનંદી

છે, તે અણગમાને 'હું અનંત સુખવાળો છું' કહીને ફેરવી નાખે.

(એને) જાણો છો ને, તો તમે આત્મા છો. આ પુદ્ગલ આવું છે, બંધ આવો બંધાયેલો છે. તેમાં આપણને શું નુકસાન છે ? દાદા માથે છે, ને પુદ્ગલ રાશિ હોય તો દાદા ચલાવી લે, પણ આપણે શા માટે માથે લઈએ ? તમે ચંદુભાઈ હતા, ત્યાં સુધી તો માથે લેવું પડે. હવે ચંદુભાઈ નથી, તો ચંદુભાઈનો ભાર આપણે શું લેવાનો ? પાડોશીને તો રીતસર હોય. એ રડે તો આપણે રડવા લાગવું ? 'આ ચંદુભાઈ આવા છે' એવું જાણીએ, એનું નામ જ જ્ઞાન !

એ જો 'જ્ઞાન'માં હોય તો આ વેદના ભોગવે છે તે કોણ ભોગવે છે તે આપણે જાણવું જોઈએ અને આપણે કોણ છીએ, એ જાણવું જોઈએ. એટલે આપણે એમ કહેવું કે 'ચંદુભાઈ, તમે જ ભોગવો બા. હવે તમારા કરેલા છે તે ભોગવો.' તેમાં આપણે છૂટા રહીએ તો છૂટાપણાનો લાભ થાય, નહીં તો 'મને બહુ દુઃખ પડ્યું' કહીએ તો ખૂબ પડશે જબરજસ્ત, અનેકગણું થઈને પડશે.

'આનાથી હું છૂટો છું' એવી ભાવના ભાવે તો હલકું લાગે અને 'મને થઈ જાય છે' કહે તો વધારે લાગે.

તું આત્મા છે ને આ પુદ્ગલ છે, મૂઆ ! તારો ભડકાટ થયો કે ચઢી બેસે, આખું વર્લ્ડ આધુંપાછું થાય. આ દેહને તાવ આવે કે પક્ષાઘાત થાય કે સળગે પણ ભડકે એ બીજા, કહીએ. પુદ્ગલ કી ખોટ હે, અપને કો ખોટ કભી નહીં હોતી. ખોટ જશે તો પુદ્ગલને ઘેર, આપણે ઘેર કોઈ દહાડો ખોટ જતી નથી. બેઉનો વ્યવહાર જુદો, વેપાર જુદો. શેઠ અને દુકાન જુદા હોય કે એક હોય ?

પ્રશ્નકર્તા : જુદા જુદા.

દાદાશ્રી : ત્યારે દુકાન સળગે છે ત્યારે જાણે કે હું સળગ્યો. અલ્યા, તું ક્યાં સળગે છે ? દુકાન સળગે છે. હેંડ, આપણે ચા પીએ. ત્યારે હું સળગ્યો, હું સળગ્યો, પારકી વસ્તુ માથે લઈને ફરે.

પ્રશ્નકર્તા : આવા બનાવ કંઈક બને ત્યારે આર્તધ્યાન-રૌદ્રધ્યાન થાય છે તો ખરું જ. પછી પ્રતિક્રમણેય કરું.

દાદાશ્રી : એ આર્તધ્યાન-રૌદ્રધ્યાન એને ના કહેવાય. એ આર્તધ્યાન-રૌદ્રધ્યાન તમારે નથી થતું. તમે તો આત્મા છો, એ તો ચંદુભાઈને થાય છે. તે એમાં ચંદુભાઈને આપણે વધુ પડતું હોય ત્યારે કહેવું, ‘ભઈ, આમ જરા આસ્તેથી કામ લો.’ અને વાત કરે ત્યારે આ ફાઈલ નંબર વન તારી, તે સામી વ્યક્તિ જોડે વાત કરે. તેને તું ‘જાણું’ અને એય ‘જાણે’, શું વાતચીત થઈ તે. આપણે જ્ઞાતા-દ્રષ્ટા-પરમાનંદી, આપણો સ્વભાવ આપણામાં.

ચંદુલાલને ડહાપણ આવ્યું હોય તો ડહાપણને જુઓ, ‘ઓહોહો ! બહુ ડાઘા છે.’ ગાંડપણ આવે તો ગાંડપણને જુઓ. ચકડોળે ચડેલું હોય તો ચકડોળે ચડેલું જુઓ. એ સિવાય બીજું શું થવાનું છે ? તમે નાનપણમાં કોઈ દહાડો ઈમોશનલ થયેલા ?

પ્રશ્નકર્તા : થયેલા, હજુ પણ થવાય છે. પણ જ્ઞાન લીધા પછી ઓછું થઈ ગયું.

દાદાશ્રી : હા, પણ જ્ઞાન લીધા પછી તમારે માથે જવાબદારી નથી ને ! એ તો પછી ચંદુભાઈની જવાબદારીને ? તો તમે જુદા, ચંદુભાઈ જુદા. ચંદુભાઈ ઈમોશનલ થાય, પણ તમે તો થતા નથી ને ?

પ્રશ્નકર્તા : નહીં. કોઈ વખત પાછું ભેગું થઈ જાય છે ને કોઈ વખત જુદું થઈ જાય છે.

દાદાશ્રી : ભેગું થઈ જાય છે એ વાત જુદી

છે, પણ એ તો જુદું થયેલું છે. તે એક દહાડો ખરેખર જુદા રહેશે પછી. અત્યારે બીજી રૂમો બરાબર ખાલી થઈ નથી ને ! એટલે હમણાં ભેગું થવું પડે. બીજી રૂમો જેમ જેમ ખાલી થશે, તેમ જુદું થઈ જશે, જુદા થયા માટે.

પુદ્ગલ ભય એ પૌદ્ગલિક ભૂતાં છે. તેનાથી આપણે ડરવાનું ના હોય. આ પૌદ્ગલિક ભૂતાં કદા. ‘આપણે’ ‘ચંદુભાઈ’ને કહીએ, ‘આમ વણિકની પેઠ કરો, એ ના ચાલે. ક્ષત્રિય થાવ. બીજા દુઃખો હજી આવવા હોય તો આવો. પગ ફાટો, માથું દુઃખો’ કહીએ. એ પુદ્ગલ છે, આપણે આત્મા જુદા !

જેટલું તમે જ્ઞાતા-દ્રષ્ટા હશો, તો આ તમારા પાડોશીના હાલહવાલ થાય, તેના જાણનાર છો. એટલે એ હાલહવાલ ‘મને થાય છે’ એવું ના હોવું જોઈએ.

તમારે ફક્ત આ પાડોશીનું ધ્યાન રાખ્યા કરવાનું. પાડોશી રડે તો આપણે કંઈ રડવાનું નથી. પાડોશીને હાથ ફેરવી આપવાનો કે અમે છીએ તારી જોડે !

જગતના લોકોને માનસિક દુઃખ

ભગવાન મહાવીરનેય શાતા વેદનીય ને અશાતા વેદનીય હોય. અહીં કાનમાં બરું ઘાલ્યું. તે ખીલો તો નહોતો માર્યો પણ બરું ઘાલ્યું હતું. તે એમને કેટલી બધી અશાતા વેદનીય આપતું હશે ? ભગવાન વેદક ખરા.

પ્રશ્નકર્તા : ભગવાન વેદક કે ભગવાનનું શરીર વેદક, દાદા ?

દાદાશ્રી : ભગવાનેય વેદક. પણ તે આ જે ડોક્ટરો જેને શરીર કહે છે ને, જેટલો ભાગ ડોક્ટરો જોઈ શકે છે ને, ફિઝિકલ બોડી, એટલે એનાય

(પોતે) જવાબદાર ખરા, ભગવાન. એની વેદના થાય.

પ્રશ્નકર્તા : હા, એ વેદના થાય છે, એની એમને ખબર પડે પણ એમને પોતાને વેદના થાય એમ તો નહીં કહી શકાય ને આપણાથી ?

દાદાશ્રી : અસર થાય, પણ તે ઘડીએ તપ હોય એમને જબરજસ્ત. માનસિક વેદના ના હોય એમને. વાણીની વેદના ના હોય એમને.

પ્રશ્નકર્તા : આ પેલી શરીરની જે વેદના અને આ માનસિક વેદનામાં ફેર કેવી રીતે ?

દાદાશ્રી : માનસિક વેદના, જ્ઞાનથી ઊડી જાય એવી વસ્તુ છે અને શરીરની વેદના જ્ઞાનથી ઊડે એવી નથી. દાઢ દુઃખતી હોય તો પહોંચે ઠેઠ સુધી.

પ્રશ્નકર્તા : તો માનસિક વેદના એ કઈ જાતની વેદના ?

દાદાશ્રી : આ આખું જગત માનસિક દુઃખમાં જ છે ને ! આ લોકોને શારિરીક વેદના છે જ નહીં. લોકોને માનસિક વેદના જ છે. અને શારિરીક વેદના તો દાઢ દુઃખતી હોય તો ભગવાનનેય ખબર પડે પણ તે તપ કરે એ. મહીં હૃદય લાલ લાલ થઈ જાય તે ય દેખાય પોતાને.

ઘડીવારેય સુખ છે જ નહીં શરીરમાં ! મન તો દુઃખદાયી છે, એ શ્રદ્ધા બહુ બેસી ગયેલી અને વાણીય દુઃખદાયી છે એય શ્રદ્ધા બહુ બેસી ગયેલી, પણ આ શરીર દુઃખદાયી છે એ શ્રદ્ધા નથી બેઠેલી. એરકંડિશન બંધ થઈ જાય ને, તરત ખબર પડે, અગર તો બહારનું વાતાવરણ ઠંડું થઈ ગયું હોય અને આ ચાલુ રહ્યું તે ઘડીએ, ત્યારે કહે, 'એય બંધ કરો, બંધ કરો, હું તો ટાઢે ઠરી ગયો.'

ખરી રીતે તો માનસિક દુઃખ જ વધારે છે !

શરીરેય નિરંતર દુઃખદાયી તો છે. એ તો પુણ્યના આધારે આ બધું મળી આવે છે, એટલે એ ચાલે છે ગાડું.

સત્સંગથી મળે માનસિક શાંતિ

પ્રશ્નકર્તા : આજકાલ પેશન્ટો (દર્દીઓ)નો કોમન (સામાન્ય) સવાલ હોય છે કે માનસિક શાંતિ શામાં મળે ?

દાદાશ્રી : માનસિક શાંતિ શેમાંથીય મળે નહીં. માનસિક શાંતિ મળે જ શી રીતે આ લોકોને ? અશાંતિ જ ખોળે છે. એ શોધમાં છે અશાંતિની ! સહજ ભાવે રહે તો બધી શાંતિ જ રહે. ખાધા પછી ઊંઘ આવતી હોય તો સૂઈ જાય ઘડી વાર. સૂઈ જાય ત્યારે ચાર કલાક સૂઈ જાય, એવું આ પોતે જ અશાંતિ કરી વાતાવરણ બધું બગાડી નાખે છે. અહંકારે કરીને બગાડે છે. જો અહંકાર જરા નોર્મલ (સામાન્ય) હોય ને, તો આ દશા ના થાત.

પ્રશ્નકર્તા : મનની અશાંતિ દૂર કરવા શું કરવું ?

દાદાશ્રી : મન શાથી અશાંત થયું છે તે તપાસ કરવી પડે આપણે. એની તપાસ કરવી પડે કે ના કરવી પડે ? પૈણ્યા નથી તેથી અશાંત થયું છે કે ભણ્યા નથી તેથી અશાંત થયું છે, એનું કંઈ એ તો ખોળી કાઢવું પડે ને ?

મનની શાંતિ તો, આ સત્સંગમાં બેસવાથી, સત્સંગના બે શબ્દ આરાધન કરવાથી તો શાંતિ થઈ જાય, નહીં તો એમ ને એમ શાંતિ થાય નહીં ને !

આર્થિક મુંઝવણો સામે જ્ઞાન સમજણ

ખરું દુઃખ તે કોને કહેવાય ?

પ્રશ્નકર્તા : પણ દાદા, અમારા આર્થિક સંજોગો ફરી ગયા છે તે ? ધંધાની ચિંતા થાય છે, બહુ અડચણો આવે છે.

દાદાશ્રી : ધંધા માટે વિચારની જરૂર છે. પણ તેની આગળ ગયા તો બગડી જાય. ધંધા અંગે દસ-પંદર મિનિટ વિચારવાનું હોય. પછી એથી આગળ જાઓ ને વિચારોના વળ ચઢવા માંડે, તે 'નોર્માલિટી'ની બહાર ગયું કહેવાય, ત્યારે તેને છોડી દેજે. ધંધાના વિચાર તો આવે, પણ એ વિચારમાં તન્મયાકાર થઈને એ વિચાર લંબાય તો પછી એનું ધ્યાન ઉત્પન્ન થાય ને તેથી ચિંતા થાય, એ બહુ નુકસાન કરે.

આર્થિક સંજોગોમાં ફેરફાર થયા કરે. આ દહાડા પછી રાત આવે છે ને ? આ તો આજે નોકરી ના હોય પણ કાલે નવી મળે. બન્ને ફેરફાર થઈ જાય. કેટલીક વખત આર્થિક દુઃખ હોતું જ નથી, પણ એને લોભ લાગ્યો હોય છે. આવતી કાલે શાકના પૈસા છે કે નહીં એટલું જ જોઈ લેવાનું હોય, એથી વધારે જોવાનું ના હોય. બોલો, હવે એવું તમને દુઃખ છે ?

પ્રશ્નકર્તા : ના !

દાદાશ્રી : તો પછી એને દુઃખ કહેવાય જ કેમ ? આ તો વગર દુઃખે દુઃખ ગા ગા કરે છે. તે પછી એનાથી હાર્ટ એટેક આવે, અજંપો રહે ને પોતે દુઃખ માને. જેના ઉપાય હોય એના તો ઉપાય કરવા જોઈએ, પણ ઉપાય જ ના હોય તો એ દુઃખ જ નથી. જેના ઉપાય જડે એને દુઃખ કહેવાય. ઉપાય હોય તો જ દુઃખ કહેવાય. જેનો ઉપાય નથી એ દુઃખ જ ન કહેવાય.

દુઃખ પોતાને છે જ નહીં ને દુઃખ પડે છે બીજાને, પણ સમજાતું નથી તેથી પોતે પોતાના ઉપર દુઃખ લઈ લે છે. જો ત્રણ દહાડા ખાવા ના મળે, પીવા ના મળે તે દુઃખ કહેવાય ! ખાવા-પીવાનું બધું જ સારી રીતે મળે છતાં આ દુષ્કમ મન બધા દુઃખોને ભેળાં કરે અને દુઃખનો સ્ટોક કરે. આને તે વળી દુઃખ કહેવાતા હશે ? દુઃખ

તો કોને કહેવાય કે ખાવા ના મળે, કપડાં પહેરવા ના મળે, સૂવા ના મળે - એ બધા દુઃખો કહેવાય. આ બધું મળે પછી દુઃખ શાને કહેવાય ? આ તો સંસારમાં દુષ્કમ મનને લઈને દુઃખો છે. તે સુષ્કમ મન થાય એટલે સુખી થઈ જાય ! મન બગડી જાય એટલે આધિ બોલાવે, ના હોય તોય આધિ બોલાવે. વખતે દાઢ દુઃખતી હોય તો એને દુઃખ કહેવાય. આ તો દુઃખ જ નથી, પણ લોકોએ બધો અજંપો કર્યો છે.

પોઝિટિવ બુલ્લિકલા છેદે સર્વ દુઃખો

પ્રશ્નકર્તા : દાદા, આ ભાઈને ધંધામાં મોટી ખોટ ગઈ છે, એનું બહુ ટેન્શન રહ્યા કરે છે.

દાદાશ્રી : આ બધી ખોટો જાય છે, તે નફામાંથી જાય છે કે ઘરમાંથી જાય છે ?

પ્રશ્નકર્તા : નફામાંથી જાય છે.

દાદાશ્રી : ત્યાર પછી અમથા વગર કામના શું હાય હાય કરો છો ?

પ્રશ્નકર્તા : અને ગણે છે એમ કે જાણે ઘરમાંથી ખોટ જતી હોય એવું.

દાદાશ્રી : હા, એવું જાણે. તે આમાં ને આમાં જ. સસ્તા જમાનામાં એટલે તે દહાડાના પંદર હજાર તો અત્યારે બે લાખ જેવા હતા, તે એવા જમાનામાં પંદરેક હજારનું નુકસાન એક સાહેબે અમારું કામ નાપાસ કર્યું એટલે થયું હતું. તે અમારા ભાગીદાર કહે છે, 'મારું હારુ આ તો પંદર હજાર રૂપિયાનું પાણી કર્યું.' તે બહુ ડિપ્રેશનમાં આવી ગયા. મેં કહ્યું, 'કેમ આમ કરો છો ? આપણે ઘેરથી લઈને આવ્યા'તા, એમાંથી કશું રહ્યું કે નહીં ?' 'ના, એમ તો ઘણુંય છે.' ત્યારે મેં કહ્યું, 'મેલો ને પૂળો, બળ્યું ! આ ઘણુંય છે, એમાંથી બાદ કરી નાખવાનું.' ઘેરથી લઈને શું

આવ્યા'તા ? કશુંય નહીં, ત્યારે શું કામ એમ ને એમ હાય હાય વગર કામની !

તે અમારા ભાગીદારને તરત જ સંતોષ થઈ ગયો, મોઢા પર ફેરફાર થઈ ગયો. કહે છે, 'હા, કશું લાવ્યા નથી. આપણે તો આ છે જ.' ત્યારે મેં કહ્યું, 'આ છે એમાંથી બાદ કરો ને, આટલા.' 'ઘણું છે', કહે છે. ત્યારે મેલ ને પૂળો ! અમથું આ જોડે લઈ જવાનું હોય તો કહે, તો એ પઈએ પઈ સાચવીએ.

દાદાનું નામ લેવાથી સુધરે પરિસ્થિતિ

પ્રશ્નકર્તા : જીવનમાં આર્થિક પરિસ્થિતિ નબળી હોય ત્યારે શું કરવું ?

દાદાશ્રી : એક વરસ વરસાદ ના પડે તો ખેડૂતો શું કહે છે કે અમારી આર્થિક સ્થિતિ ખલાસ થઈ ગઈ. એવું કહે કે ના કહે ? પછી પાછું બીજે વરસે વરસાદ આવે ત્યારે એનું સુધરી જાય. એટલે આર્થિક સ્થિતિ નબળી હોય ત્યારે ધીરજ રાખવી જોઈએ, ખર્ચ ઓછો કરી નાખવો જોઈએ અને ગમે તે રસ્તે મહેનત - પ્રયત્નો વધારે કરવા જોઈએ.

જ્યારે સંયોગ સારા ન હોય ત્યારે લોક કમાવા નીકળે છે. ત્યારે તો ભક્તિ કરવી જોઈએ. સંજોગ સારા ના હોય ત્યારે શું કરવું જોઈએ ? પોતાના આત્માનું, સત્સંગ, એ બધું આખો દહાડો એ જ કર્યા કરીએ. ખરાબ વખત સારામાં ઘાલી દેવો, સમજાયું ને ?

બે ટાઈમ ખાવાનું મળે છે કે નથી મળતું ?

પ્રશ્નકર્તા : મળે છે.

દાદાશ્રી : આ દેહને જરૂર પૂરતો ખોરાક જ આપવાની જરૂર છે, એને બીજું કશું જરૂરી નથી. અને નહીં તો પછી આ ત્રિમંત્રો રોજ કલાક-

કલાક બોલજો ને ! આ બોલશો એટલે આર્થિક પરિસ્થિતિ સુધરી જાય. એનો ઉપાય કરવો જોઈએ. ઉપાય કરીએ એટલે સુધરી જાય. તમને આ ઉપાય ગમશે ?

આ દાદા ભગવાનનું એક કલાક નામ લે તો પૈસાના ઢગલા થાય. પણ એવું કરે નહીં ને ! બાકી હજારો લોકોને પૈસા આવ્યા. હજારો લોકોની અડચણો ગઈ ! 'દાદા ભગવાન'નું નામ લે ને, પૈસા ના આવે તો તે દાદા ન્હોય ! પણ આ લોકો આવું નામ દે નહીં ને, પાછા ઘેર જઈને !

સંજોગોમાં ધીરજ ધરવી એ પુરુષાર્થ

ધીરજ રાખો તો બધું એની મેળે સરળ જ નીકળે છે ! પણ આ તો ધીરજ નથી રહેતી અને દોડધામ કરી મેલે છે ને બધું બગાડે છે.

પ્રશ્નકર્તા : ધીરજ નથી રહેતી ને 'આમ કરું, તેમ કરું' એમ થઈ જાય છે !

દાદાશ્રી : હા, અને આમ કરી નાખું, તેમ કરી નાખું, એનાથી બધું ગૂંચવી નાખે છે. પછી એનો કલેશ ને થાક જ અનુભવે છે.

પ્રશ્નકર્તા : એટલે આપે કહ્યું તેમ ધીરજ પકડે તો એની મેળે ગોઠવણી થઈ શકશે ?

દાદાશ્રી : ધીરજથી જ બધું થાય. શાંતિથી, ધીરજથી બધું આવે. એ ઘેર બેઠા બોલાવવા આવે. પાછું એવું નહીં કે આપણે બજારમાં ખોળવું પડે. બાકી મહેનત કરીને મરી જાય, બુદ્ધિ વાપરીને મરી જાય તો પણ આજે ચાર આનાય મળે નહીં. અને આ તું એકલો ક્યાં જાલી પડ્યો છે, આખી દુનિયા લક્ષ્મી પાછળ પડી છે !

મારું કહેવાનું કે ગંભીરતા પકડો, શાંતિ પકડો. કારણ કે જે પૂરણ-ગલન માટે લોકો દોડધામ કરી રહ્યા છે અને ગુણાકાર-ભાગાકાર કરી રહ્યા

છે, એ એના અવતારો બગાડે છે અને બેન્ક બેલેન્સમાં કંઈ ફેરફાર થાય એવો નથી, એ નેચરલ છે. નેચરલમાં શું કરી નાખવાના છે ? એટલે આ તમારો ભય ટાળીએ છીએ. અમે 'જેમ છે તેમ' ખુલ્લું કરીએ છીએ કે સરવાળા-બાદબાકી કોઈના હાથમાં નથી, એ નેચરના હાથમાં છે. બેન્કમાં સરવાળો થવો એય નેચરના હાથમાં છે અને બેન્કમાં બાદબાકી થવી એય નેચરના હાથમાં છે.

એટલે આ બધું નેચરલ થયા કરે છે. શું કામ આમાં ચિંતા કરો છો ? 'ડોન્ટ વરી !' અને ગુણાકાર-ભાગાકાર બંધ કરી દો ને !

મુશ્કેલી આવે ત્યારે એનો કેમ નિકાલ કરવો તે આવડે નહીં એટલે નર્ચા પાપો જ બાંધી દે. તે ઘડીએ પાપ ના બંધાય ને ટાઈમ કાઢી નાખવો એમ જાણવું એનું નામ ધર્મ.

હંમેશાં સનરાઈઝ થવાનો, સનસેટ થવાનો, એવો દુનિયાનો નિયમ. તે આ કર્મના ઉદય તે પૈસા વધ્યા જ કરે એની મેળે. બધી બાજુનું, ગાડીઓ-બાડીઓ, મકાનો વધ્યા કરે. પણ જ્યારે ચેન્જ થયા કરે, પછી વિખરાયા કરે. પહેલું ભેગું થયા કરે, પછી વીખરાયા કરે. વીખરાતી વખતે શાંતિ રાખવી એ મોટામાં મોટો પુરુષાર્થ !

વિષમતામાં સમતા એ જ લક્ષ

મુશ્કેલી તો આવ્યા જ કરવાની. મુશ્કેલી વગર તો આ ટાઈમ જાય એવો નથી, આનું નામ જ દુષ્કાળ ! મહાદુઃખે કરીને સમતા રહે એવો આ કાળ છે ! એટલે નવ્વાણું ટકા વિષમતા જ રહે. એમાં થોડી ઘણી સમતા રાખવી એ કંઈ જેવી તેવી વાત છે ? અત્યારે આ તો વિષમતાનો સાગર છે.

પ્રશ્નકર્તા : એમાં થોડીક સમતા રહી જાય એ આશ્ચર્ય છે !

દાદાશ્રી : હા, એ આશ્ચર્ય કહેવાય અને

એવી સમતા રહે તો એનો આનંદ આપણને ચોખ્ખો માલૂમ પડે.

વ્યવહારના લક્ષમાં સમતા વર્તતી હોય તો તે બધું અહંકાર વધવાનું કારણ છે. આત્માના લક્ષ સિવાય સમતા કહેવાતી નથી. એટલે લોકોને આ સમતા રહે પણ નહીં.

નિષ્ફળતા ત્યાં જ્ઞાન સમજણ

સફળતા-નિષ્ફળતા કોના હાથમાં ?

પ્રશ્નકર્તા : મનમાં ધાર્યું હોય કે આ કાર્ય કરવું છે ને એ સફળ ના થતું હોય, છતાંય મહીં જે વિલપાવર (મનોબળ) છે કે આ કાર્ય સફળ થશે જ, તો એ બરોબર છે ?

દાદાશ્રી : હા, એ બરોબર છે. જો વિલપાવર હશે ને, તો એ કામ થશે જ. અને વિલપાવર તૂટી ગયો તો એ કામ નહીં થાય. વિલપાવર ઉપરથી આપણે ભવિષ્ય ભાખી શકીએ કે આ કામ થશે કે આ કામ નહીં થાય. એટલે જે કામ માટે વિલપાવર ના હોય તો એ કામ છોડી દેવું અને વિલપાવર હોય તો એ કામ પકડી રાખવું, તો એ કામને વહેલું-મોડું પણ થયે જ છૂટકો છે ! તમારો ભાવ અને જોડે દુવા પણ જોઈએ, બેઉ સાથે હોય તો કામ થાય.

પ્રશ્નકર્તા : વિલપાવર કરતાં દુવા આગળ નીકળી જાય ?

દાદાશ્રી : હા, પણ બેઉ સાથે જોઈએ. વિલપાવર ના હોય તો દુવા કશુંય કામ ના કરે. તમારો વિલપાવર અને 'આ' દુવા, બે ભેગું થાય તો કામ સફળ થાય. કોઈ દહાડો ફેલ્ચર થાય જ નહીં.

પ્રશ્નકર્તા : એટલે એ કોના હાથમાં ? ફેલ્ચર (નિષ્ફળતા) કે સક્સેસ (સફળતા) કોના હાથમાં ?

દાદાશ્રી : ફેલ્ચર ને સક્સેસ પુણ્યના આધીન છે.

પ્રશ્નકર્તા : જે કાર્ય કરીએ છીએ એમાં વિરોધી શક્તિ આવે છે ને એ કાર્યને અટકાવે છે, તે શા માટે એવું થાય છે ?

દાદાશ્રી : આપણને સાચું કાર્ય કરવા જતાં અટકાવે છે, એને અંતરાય કર્મ કહે છે. એવું છે, એક દહાડો બગીચાથી કંટાળ્યો હોય ને, તો હું બોલી દઉં, કે ‘આ બગીચામાં કોઈ દહાડોય આવવા જેવું નથી.’ અને પછી આપણે જ્યારે ત્યાં જવાનું થાય ને, ત્યારે આપણો જ ઊભો કરેલો અંતરાય પાછો સામો આવે, તે બગીચામાં જવા ના મળે. આ જેટલા અંતરાય છે એ બધા આપણા જ ઊભા કરેલા છે, એમાં વચ્ચે કોઈની ડખલ નથી. કોઈ જીવનામાં કોઈ પણ જીવની ડખલ છે જ નહીં. પોતાની જ ડખલોથી આ બધું ઊભું થયું છે. ડખલ કરી કે અંતરાય પડ્યો.

પોતે આ ભોગવવાના અંતરાય બાંધ્યા છે. એ અંતરાય તૂટે તો કામ થઈ જાય. પણ અંતરાય તૂટે કઈ રીતે ? ‘જવું છે, પણ શાથી નથી જવાતું’ એવો વિચાર કર કર કર્યા કરે ને, તો એ અંતરાય બધા તોડે. કારણ કે વિચારોથી અંતરાય પડ્યા છે અને વિચારો જ એ અંતરાયને તોડે છે. ‘જવાય છે, નહીં જઈએ તો શું જતું રહેવાનું છે’ એવા વિચારથી અંતરાય પડે છે. અને ‘જવું જ છે, કેમ ના જવાય’ એ વિચારોથી અંતરાય તૂટે છે.

ભગ્ન અહંકાર સામે આત્માની અનંત શક્તિ

બે વસ્તુ છે જગતમાં : પોષવો અહમ્ યા ભગ્ન. આ જગતમાં આ બધાનો અહમ્ પોષાય છે કે ભગ્ન થાય છે. બેમાંથી ત્રીજું કશું બનતું નથી.

પ્રશ્નકર્તા : ભગ્ન અહંકાર કહે છે, એ કોને કહેવાય ?

દાદાશ્રી : અહંકાર ભગ્ન કહેવાય, એ કેક હોય.

પ્રશ્નકર્તા : એ કેવી રીતે થઈ જાય ?

દાદાશ્રી : માનની આશા રાખે ને ત્યાં જ અપમાન થાય, માનસંબંધી બધી આશાઓ એની તૂટી પડે, ત્યારે પછી એ ભગ્ન થઈ જાય. જેમ આ પ્રેમભગ્ન થાય છે ને, એને જ્યાં ને ત્યાં આગળ પ્રેમની વાતને બદલે તિરસ્કાર જ મળ્યા કરે, તે પ્રેમભગ્ન થઈ જાય. એવું આને માન મળવાનું તો ક્યાં ગયું પણ અપમાન જ મળ્યા કરે. પછી માણસ કેક થઈ જાય. એ પછી બોલે તોય કેક જ વાણી નીકળે. એની વાત સીધી ના હોય. એની વાતમાં ભલીવારેય ના હોય.

પ્રશ્નકર્તા : એ અહંકાર ભગ્ન હોય, તેને નોર્માલિટી (સમતુલા)માં આવતા બહુ મુશ્કેલી પડે ને ?

દાદાશ્રી : એ તો ઘણો ટાઈમ લે.

અહંકાર ભગ્ન થઈ જાય તો શું કરવું ? જબરજસ્ત અહંકાર તોડી નાંખે તો ? આજુબાજુ શસ્ત્રોથી ઘા ઊંડો કરે, પણ આત્માને અનંત શક્તિ છે એટલે અનંત શક્તિવાળો છું, તારે જે કરવું હોય તે કર્યા કર ને ! આપણે હઠ લઈને બેસવાનું, તપ કરવાનું. હું અનંત શક્તિવાળો છું. એટલે પછી ધીમે ધીમે ઓછા થઈ જાય પોતે જ. અને ટોળાં ઓછા થાય, એટલે પછી એનું બળ તૂટી ગયું. મારી હાજરીમાં બધુંય તૂટી જશે. શક્તિ બહુ જબરજસ્ત છે ને ! અમારી હાજરીમાં બધું તૂટી જાય.

અહંકાર ભગ્ન બહુ સેન્સિટિવ હોય

અમારો એક ભત્રીજો એટલો બધો અહંકાર ભગ્ન કે આખી જિંદગી મેડ (ગાંડા) જેવા જ રહ્યા છે ! હવે ક્યા અવતારમાં એ અહંકાર ભગ્ન થયો હશે અને ક્યા અવતારમાં વેદશે એ ભગવાન જાણે ! આવા બધા બહુ જાતના અહંકાર ભગ્ન મેં જોયેલા. અહંકાર ભગ્ન, પ્રેમ ભગ્ન એ બહુ

જાતના ભગ્ન ! અહંકાર ભગ્નનું છે તે, એની પાસે પચાસ જ રૂપિયા હોય અને તમે કહો કે 'તમારી વાત થાય, મારે જરા હમણે પૈસાની અડચણ છે.' તે કો'કની પાસેથી ઉછીના લઈ લે પાંચ-પચ્ચીસ રૂપિયા, અને તમને આપે, 'લ્યો મોટાભાઈ' આમ કરીને.

પ્રશ્નકર્તા : આપી દે.

દાદાશ્રી : એની મીઠાશ લાગી ને ! પેલી મીઠાશ શરીરમાં લાગી, તે એની વેલ્યુએશન (કિંમત) આપી દે સામી. અહંકાર ભગ્ન એવા હોય.

કોઈ પ્રેમભગ્ન થયેલા હોય ને કોઈ અહંકારભગ્ન હોય, એનો એને બહુ માર ખાવો પડે. બહુ સેન્સિટિવ (લાગણીશીલ) હોય, વાત વાતમાં સેન્સિટિવ. સેન્સીટીવ માણસને સામો કંઈક શબ્દ બોલ્યો કે તરત જ ઈફેક્ટ (અસર) થાય. શબ્દ તો ઠંડકેય આપે અને સળગાવેય ખરું. પણ હું કહું છું કે શબ્દ તો રેકર્ડ છે.

વાણી જડ છે છતાં વ્યવહારમાં વધારે ઈફેક્ટિવ વાણી જ છે. એનાથી તો આ જગત ઊભું રહ્યું છે. વાણીનો સ્વભાવ જ ઈફેક્ટિવ છે.

ઈફેક્ટિવ વસ્તુ બધી નિશ્ચેતન હોય. ચેતન ઈફેક્ટિવ ના હોય. વિનાશી ચીજ હોય, તે વસ્તુ ઈફેક્ટિવ હોય. આપણું 'જ્ઞાન' મળ્યા પછી ગમે તેવી વાણી હોય તો વાણી ઈફેક્ટિવ ના થાય. છતાં હજુ થાય છે, એનું શું કારણ? પહેલાની અવસ્થાઓ ભૂલ્યા નથી. બાકી ઈફેક્ટ થાય છે, એને તમે જાણ્યું કે સામાની વાણી છે તે રેકર્ડ સ્વરૂપ છે અને એ 'ચંદુભાઈ'ને કહે છે, 'તમને' નથી કહેતો. એટલે કોઈ પણ રસ્તે 'તમને' અસરકારક ન હોય.

પ્રશ્નકર્તા : વધારેમાં વધારે તો વાણી જ વાગે ને ?

દાદાશ્રી : પણ તે આપણી અજ્ઞાનતાથી વાગે છે. કારણ કે એ 'ચંદુભાઈ'ને કહે છે, એટલે 'ચંદુભાઈ'ને વાગે છે. પણ હવે 'તમે' 'ચંદુભાઈ' રહ્યા નથી, તો 'તમને' શી રીતે વાગે ? હવે તો આપણે 'ચંદુભાઈ'ને કહેવું કે 'ચંદુભાઈ, જુઓ તમારો કોઈ દોષ હશે તો કહેતા હશે ને !' 'તમે' જુદા, 'ચંદુભાઈ' જુદા.

આ દુનિયામાં જ્ઞાનીને શબ્દ વાગતા નથી. શબ્દ વાગે અજ્ઞાનીને. જ્ઞાનીને શબ્દ શી રીતે વાગે ? માટે તમારે તો સેફ્સાઈડ જ છે ને ? શબ્દ તો 'આપણને' વાગે નહીં ને ! પછી તમે ગાયા જ કરો ને, તમારી મેળે. તમે થાકો, પણ હું નહીં થાકું. કારણ કે અહંકાર ગયા પછી એકદમ નિરંતર પરમાનંદ જેવું રહે આપણને. કોઈ ગાળ ભાડે તો અહંકાર હોય ત્યાં સુધી પ્રતિકાર કરે. પણ અહંકાર જ ના હોય તેને ? લઢવાનું રહ્યું જ નહીં ને !

દાદાનું મનોબળ જોવાથી તો કેળવાય મનોબળ

પ્રશ્નકર્તા : જેમ જેમ કાળ બદલાતો જાય તેમ તેમ દુઃખ સહન કરવાની શક્તિ પણ ઘટતી જાય ને ?

દાદાશ્રી : એવું નથી. દુઃખ તો કાળને અડે નહીં. એ તો મનોબળ જોઈએ. અમને જોવાથી બહુ મનોબળ ઉત્પન્ન થાય ને મનોબળ હોય તો જ કામ ચાલે. ગમે તેવા દુઃખ હોય તોય મનોબળવાળો માણસ તેને પસાર કરી નાખે. 'હવે મારું શું થશે' એવું એ ના બોલે.

પણ જગતે, જીવે મનોબળ જોયું નથી ! અમારામાં તો ગજબનું મનોબળ હોય ! પણ તે જો જો કરે ને, એ જેટલું જુએ એટલી શક્તિ એનામાં આવે. હું તે રૂપ થઈ ગયો છું અને તમે ધીમે ધીમે તે રૂપ થઈ રહ્યા છો. તે એક દહાડો

તે રૂપ થઈ જશો. પણ તમને રસ્તો ટૂંકો મળી ગયો છે અને મારે તો રસ્તો બહુ લાંબો મળ્યો હતો.

આત્મહત્યા અટકાવવા જ્ઞાન સમજણ

બધે જ ફસામણ ! ક્યાં જવું ?

જેનો રસ્તો નથી એને શું કહેવાય ? જેનો રસ્તો ના હોય તેની કાણ-મોકાણ ના કરાય. આ ફરજિયાત જગત છે ! ઘરમાં વહુનો કલેશવાળો સ્વભાવ ના ગમતો હોય, મોટાભાઈનો સ્વભાવ ના ગમતો હોય, આ બાજુ બાપુજીનો સ્વભાવ ના ગમતો હોય, તેવા ટોળામાં માણસ ફસાઈ જાય તોય રહેવું પડે. ક્યાં જાય તે ? આ ફસામણનો કંટાળો આવે, પણ જવું ક્યાં ? યોગરદમની વાડો છે. સમાજની વાડો હોય, ‘સમાજ મને શું કહેશે ?’ સરકારનીય વાડો હોય. જો કંટાળીને જળસમાધિ લેવા જુહુના કિનારે જાય તો પોલીસવાળા પકડે. ‘અલ્યા, ભઈ મને આપઘાત કરવા દે ને નિરાંતે, મરવા દે ને નિરાંતે !’ ત્યારે એ કહે, ‘ના, મરવાય ના દેવાય. અહીં આગળ તે આપઘાત કરવાના પ્રયાસનો ગુનો કર્યો, માટે તને જેલમાં ઘાલીએ છીએ !’ મરવાય નથી દેતા ને જીવવાય નથી દેતા, આનું નામ સંસાર ! આવું છે ફરજિયાત જગત ! મરવાય ના દે ને જીવવા ય ના દે. માટે રહો ને નિરાંતે !

માટે જેમ તેમ કરીને ‘એડજસ્ટ’ થઈને ટાઈમ પસાર કરી નાખવો એટલે દેવું વળી જાય. કોઈનું પચ્ચીસ વર્ષનું, કોઈનું પંદર વર્ષનું, કોઈનું ત્રીસ વર્ષનું, ના છૂટકેય આપણે દેવું પૂરું કરવું પડે.

આપઘાત કંઈ છુટકારો ના આપે

પ્રશ્નકર્તા : મને આપઘાત કરવાના ખૂબ વિચારો આવે છે, તો શું કરું ?

દાદાશ્રી : આપણે શું કરવા આપઘાત કરીએ ?

તને શું દુઃખ આવી પડ્યું છે તે આપઘાત કરવો છે ?

પ્રશ્નકર્તા : સામાજિક ને આર્થિક બે જ દુઃખ છે, તબિયત સારી રહેતી નથી.

દાદાશ્રી : છોકરાં છે કે નહીં ?

પ્રશ્નકર્તા : છોકરાં છે.

દાદાશ્રી : એ છોકરાં મોટા થશે ત્યારે તારી ચાકરી કરશે. જીવતો રહે ને છાનોમાનો ! ત્યાં તો કશો સ્વાદ કાઢવાનો નથી, ત્યાં તો એ પ્રેતો બિચારાં બહુ દુઃખી થઈ ગયા છે ! મને ભેગા થાય છે કેટલાક પ્રેતો, જેમણે આપઘાત કરેલા, બિચારાંને આ શરીર હોય નહીં, ભૂખ લાગે ત્યારે તેમને કો’કના શરીરમાં પેસી જવું પડે. આ તો નિરાંતે ખાજે, પીજે ને વહુ જોડે ફર ને !

પ્રશ્નકર્તા : પણ ખાવા-પીવા માટે આર્થિક પરિસ્થિતિ પણ જોઈએ ને ?

દાદાશ્રી : અરે, જરા મહેનત કરીએ. આજે તને બધો રસ્તો દેખાડીએ. પછી બધું તારું ધીમે ધીમે સુધરશે. એકદમ ના સુધરે, પણ સુધરશે.

પ્રશ્નકર્તા : આપઘાતના વિચારો કેમ આવતા હશે ?

દાદાશ્રી : એ તો અંદર વિકલ્પ ખલાસ થઈ જાય છે તેથી. આ તો વિકલ્પના આધારે જીવાય છે. વિકલ્પ ખલાસ થઈ જાય પછી હવે શું કરવું તેનું કશું દર્શન દેખાતું નથી, તેથી પછી આપઘાત કરવાનું વિચારે છે. એટલે આ વિકલ્પોયે કામના જ છે.

સહજ વિચાર બંધ થઈ જાય ત્યારે આ

બધા ઊંધા વિચાર આવે. વિકલ્પ બંધ થાય એટલે જે સહજ વિચાર આવતા હોય તે પણ બંધ થઈ જાય, અંધારું ઘોર થઈ જાય. પછી કશું દેખાતું નથી ! સંકલ્પ એટલે ‘મારું’ ને વિકલ્પ એટલે ‘હું’, એ બેઉ બંધ થઈ જાય ત્યારે મરી જવાના વિચાર આવે.

આપઘાતના સંસ્કારો સાત ભવ સુધી

પ્રશ્નકર્તા : દાદા, એવું સાંભળ્યું છે કે આપઘાત પછી આવી રીતે સાત ભવ થાય, એ વાત સાચી છે ?

દાદાશ્રી : જે સંસ્કાર પડે તે સાત-આઠ ભવ પછી જાય છે. એટલે આ કોઈ ખોટા સંસ્કાર પડવા ના દેશો. ખોટા સંસ્કારથી દૂર ભાગજો. હા, અહીં ગમે એટલું દુઃખ હોય તો તે સહન કરજો, પણ ગોળી ના મારશો, આપઘાત ના કરશો. એટલે વડોદરા શહેરમાં આજથી થોડા વરસ ઉપર બધાને કહી દીધેલું કે આપઘાત કરવાનું થાય ત્યારે મને યાદ કરજે ને મારી પાસે આવજે. એવા માણસ હોય ને, જોખમવાળા માણસ, એમને કહી રાખું. તે મારી પાસે આવે, તેને સમજ પાડી દઉં. તે પછી બીજે દહાડે આપઘાત કરતો બંધ થઈ જાય. ૧૯૫૧ પછીયે બધાને ખબર આપેલી કે જે કોઈને આપઘાત કરવો હોય તો મને ભેગો થાય ને પછી કરે. કોઈ આવે કે મારે આપઘાત કરવો છે તો એને હું સમજાવું. આજુબાજુના ‘કોઝિઝ’, ‘સર્કલ’, આપઘાત કરવા જેવો છે કે નથી કરવા જેવો, બધું એને સમજાવી દઉં ને એને પાછો વાળી લઉં.

આપઘાત એ પાછલા કર્મના પડઘાતું ફળ

પ્રશ્નકર્તા : કોઈ માણસ આપઘાત કરે તો એની કઈ ગતિ થાય? ભૂત-પ્રેત થાય ?

દાદાશ્રી : આપઘાત કરીને ઊલટી ઉપાધિઓ વહોરે છે. એક વખત આપઘાત કરે એના પછી

કેટલાય અવતાર સુધી પડઘા પડ્યા કરે ! અને આ જે આપઘાત કરે છે એ કંઈ નવા કરતા નથી, પાછલા આપઘાત કરેલા તેના પડઘાથી કરે છે. આજે આપઘાત કરે છે એ તો પાછલા કરેલા આપઘાત કર્મનું ફળ આવે છે. એટલે પોતાની જાતે જ આપઘાત કરે છે. એ એવા પડઘા પડેલા હોય છે કે એ એવું ને એવું જ કરતો આવ્યો હોય છે, એટલે પોતાની જાતે આપઘાત કરે છે. અને આપઘાત થયા પછી અવગતિયોય થઈ જાય.

પ્રશ્નકર્તા : આપઘાત કરીને મરી જાય તો શું થાય ?

દાદાશ્રી : આપઘાત કરીને મરી જાય, પણ પાછું ફરી અહીં ફરજો ચૂકવવા આવવું પડે. મનુષ્ય છે તે તેને માથે દુઃખ તો આવે, પણ તે માટે કંઈ આપઘાત કરાય ? આપઘાતના ફળ બહુ કડવા છે. ભગવાને તેની ના પાડેલી છે, બહુ ખરાબ ફળ આવે. આપઘાત કરવાનો તો વિચારેય ના કરાય. આ જે કંઈ કરજ હોય તો તે પાછું આપી દેવાની ભાવના કરવાની હોય, પણ આપઘાત ના કરાય.

અહંકાર ભગ્ન ત્યાં આત્મહત્યા

પ્રશ્નકર્તા : એ જે એને વૃત્તિ થઈ, આત્મહત્યા કરવાની એનું રૂટ (મૂળ) શું ?

દાદાશ્રી : આત્મહત્યાનું રૂટ તો એવું હોય છે કે અણે કોઈ અવતારમાં આત્મહત્યા કરી હોય ને, તો એના પડઘા સાત અવતાર સુધી રહ્યા કરે. જેમ એક બોલ આપણે ત્રણ ફૂટ ઊંચેથી નાખીએ, એટલે બીજો એની મેળે અઢી ફૂટ આવીને પાછો પડે. ત્રીજો બે ફૂટ આવીને પાછો પડે, ચોથો દોઢ ફૂટ આવીને પાછો પડે. પછી એક ફૂટ આવીને પાછો પડે. એવો એનો ગતિ નિયમ હોય છે. એવા કુદરતના નિયમ હોય છે. તે આ આપઘાત કરે ને, હવે એમાં વત્તા-ઓછા પરિણામથી આપઘાત

આપણને આખોય દેખાય, પણ પરિણામ ઓછી જાતના હોય, તે ઓછા થતા થતા પરિણામ ખલાસ થઈ જાય.

ઘણા આપઘાત કરે છે તે ભયંકર અહંકાર છે. અહંકાર ભગ્ન થાય, કોઈ જગ્યાએથી એને જરાય પોષણ મળે તેમ ના હોય, ત્યારે છેવટે આત્મહત્યા કરે. તે ભયંકર અધોગતિ બાંધે. અહંકાર જેમ ઓછો તેમ ગતિ ઊંચી થાય અને અહંકાર જેમ વધારે તેમ ગતિ નીચી થાય.

મમતાના આંટા ઉકેલતા, છૂટ્યા

એક જણ મારી પાસે આવ્યો ને ખૂબ રડવા લાગ્યો. તે કહેવા લાગ્યો, ‘હવે તો જીવવું બહુ ભારે લાગે છે. આત્મહત્યા કરી નાખવાનું મન થાય છે.’ હું જાણતો હતો કે આ માણસની બૈરી પંદરેક દિવસ પર મરી ગઈ હતી ને ઘેર ચાર છોકરાં મૂકી ગઈ હતી. તે મેં તેને પૂછ્યું, ‘ભાઈ, તને પરણ્યે કેટલા વરસ થયા ?’ ‘દસ વરસ’ તે બોલ્યો. તો દસ વરસ પહેલા તે જ્યારે તેને જોઈ નહોતી ત્યારે મરી ગઈ હોત, તો તું રડત ? ત્યારે કહે, ‘ના, ત્યારે શી રીતે રડત ? હું તો તેને ઓળખતો નહોતો ત્યારે !’ તે હવે તું શા માટે રડે છે તે હું તને સમજણ પાડું. જો તું પરણવા ગયો, વાજતે-ગાજતે ગયો ને જ્યારે ચોરીમાં ફેરા ફરવા માંડ્યા ત્યારથી ‘આ મારી વહુ, આ મારી વહુ’ એમ તેં આંટા વીંટવા માંડ્યા. તે ચોરીમાં તેને જોતો જાય ને ‘આ મારી વહુ’ એમ બોલતો જાય અને મમતા વીંટાતી જાય. વહુ જો બહુ સારી થઈ પડે તો રેશમનો આંટો અને નઠારી થઈ પડે તો સૂતરનો આંટો. જો હવે તારે એનાથી છૂટવું હોય તો હવે જેટલા આંટા ‘મારી, મારી’ના કર્યા તેટલા જ ‘નહોય મારી, નહોય મારી’ એમ કરીને એ આંટા ઉકેલ, તો જ મમતામાંથી છૂટાશે.

મારી આ વાત તે ભઈ સચોટ રીતે સમજી ગયો અને એણે તો ‘નહોય મારી, નહોય મારી’નું હેન્ડલ એવું ફેરવ્યું, એવું ફેરવ્યું કે બધા જ આંટા ઉકલી ગયા તેના ! તે પાછો પંદર દિવસે આવીને મને આનંદાશ્રુ સહિત પગે લાગી કહેવા લાગ્યો, ‘દાદા, તમે મને બચાવ્યો. મારી બધી જ મમતાના આંટા ઉકેલવાનો માર્ગ બતાવ્યો, તેનાથી હું છૂટ્યો.’

મારી આ સાચી બનેલી વાત સાંભળીને કેટલાયના આંટા ઉકલી ગયા છે !

આપણે આપઘાત નહીં કરવો જોઈએ. બીજું શું કરવાનું ? તે આ દેહનો આપઘાત એટલે પેલો મોટો આપઘાત, પછી મનનો આપઘાત કરે. મનનો આપઘાત કરે એટલે સંસાર ઉપરથી મન ઊઠી જાય, એવું નહીં કરવું જોઈએ. એને લીધે છોકરા ઉપરથીય મન ઊઠી જાય, બધા ઉપરથી મન ઊઠી જાય, એવું નહીં કરવું જોઈએ. આપણે નભાવી લેવું જોઈએ. આ સંસાર એટલે જેમતેમ નભાવીને કાઢવા જેવું છે. અત્યારે કળિયુગ છે, એમાં કોઈ શું કરે ત્યાં ? ‘ધેર ઈજ નો સેફસાઈડ એની વેર.’ (ક્યાંય સલામતી નથી.)

ભગવાન કહે છે, કે આ બધું નાટકીય છે. તું તેમાં નાટકીય ના થઈ જઈશ, મૂઆ ! મૂળ મનની ભાંજગડ છે. તે લોકો મનની પાછળ પડ્યા છે પણ મન તો પજવતું નથી, તેની પાછળ માયા છે તે પજવે છે. માયા જાય તો મન તો સુંદર એન્ડલેસ (અંતહીન) ફિલ્મ છે !

બધી મુશ્કેલીઓ ઊડે સત્સંગથી

એ જો કર્મના ઉદય બહુ ભારે આવે ત્યારે આપણે સમજી લેવાનું કે આ ઉદય ભારે છે, માટે શાંત રહો. ઉદય ભારે એટલે પછી તો ટાઢો પાડી દઈને સત્સંગમાં જ બેસી રહેવું. એવું ચાલ્યા જ કરે ! કેવા કેવા કર્મના ઉદય આવે એ કહેવાય નહીં !

અહીં બેઠા એટલે કંઈ ન કરો તોય મહીં ફેરફાર થયા જ કરે. કારણ કે સત્સંગ છે. સત્ એટલે આત્મા, એનો સંગ ! આ પ્રગટ થયેલું સત્, તે તેના સંગમાં બેઠા એ છેલ્લામાં છેલ્લો સત્સંગ કહેવાય. બીજા બધા સત્સંગ ખરા પણ છેલ્લામાં છેલ્લો સત્સંગ નહીં. જેમ આ બોમ્બે સેન્ટ્રલ છે, પછી આ ગાડી આગળ જવાની નહીં !

પ્રશ્નકર્તા : વિશેષ જાગૃતિ વધે એનો ઉપાય શું ?

દાદાશ્રી : એ તો આ સત્સંગમાં પડ્યા રહેવું તે.

પ્રશ્નકર્તા : આપની પાસે છ મહિના બેસે ત્યારે એનું સ્થૂળ પરિવર્તન થાય, પછી સૂક્ષ્મમાં ફેરફાર થાય, એવું કહો છો ?

દાદાશ્રી : હા, ખાલી બેસવાથી જ ફેરફાર થયા કરે.

પ્રશ્નકર્તા : સ્થૂળ પરિવર્તન એટલે શું ?

દાદાશ્રી : સ્થૂળ પરિવર્તન એટલે બહારના ભાગની એને મુશ્કેલીઓ બધી ઊડી ગઈ, અંદરની રહી ફક્ત ! પછી ફરી જો એટલો સત્સંગ થાય તો અંદરનીય મુશ્કેલીઓ ઊડી જાય. બેઉ ખલાસ થઈ ગયું, તો સંપૂર્ણ થઈ ગયો. એટલે આ પરિચય કરવો જોઈએ, બે કલાક, ત્રણ કલાક, પાંચ કલાક. જેટલા જમે કર્યા એટલો તો લાભ. લોકો જ્ઞાન મળ્યા પછી એમ સમજી જાય છે કે હવે આપણે કામ તો કંઈ રહ્યું જ નહીં ! પણ પરિવર્તન તો થયું જ નથી !

પ્રશ્નકર્તા : મહાત્માઓએ શું ગરજ રાખવી જોઈએ, પૂર્ણપદ માટે ?

દાદાશ્રી : જેટલું બને એટલું દાદાની પાસે જીવન કાઢવું એ જ ગરજ, બીજી કોઈ ગરજ નહીં.

રાત-દહાડો, ગમે ત્યાં પણ દાદાની પાસે ને પાસે રહેવું. એમની વીસીનીટીમાં (દૃષ્ટિ પડે એમ) રહેવું.

હું શું કહું છું કે આવું પ્રાપ્ત થયા પછી આ કર્મોનો નિકાલ કરી નાખો ઝટપટ. આ બધું દેવું વાળી દો. નહીં તો આત્મા, શુદ્ધાત્મા પ્રાપ્ત થયા સિવાય દેવું વળે એવું નહોતું કોઈ રસ્તે ! એટલે આ તો નાદારી ઉપરથી સાદાર થવાનું છે. આ દેવું પાર વગરનું છે !

હોમ ડિપાર્ટમેન્ટમાં ત્રા અડે વાવાઝોડા

પ્રશ્નકર્તા : દાદા, હમણાં તો કર્મોનું વાવાઝોડા જેવું આવ્યું છે.

દાદાશ્રી : વાવાઝોડા આવે. પછી વાવાઝોડું જતું રહે એ પછી સેફસાઈડ. એટલે બધાને આવે વાવાઝોડું. આ તો વચ્ચે જરા પેલું વાવાઝોડું આવે તો બારણા બંધ કરીને બેસી રહેવું. પણ બે કલાક પછી વાવાઝોડું બંધ થાય એટલે પછી બારણા ઊઘાડીએ. એવી રીતે આપણે ત્યાં વાવાઝોડું આવે તો એક-બે દહાડા તો આપણે બારણા બંધ કરીને મહીં હોમ ડિપાર્ટમેન્ટમાં બેસી રહેવું. અને બહાર ચંચળતા થયા કરશે એ જોયા કરવી. એવું ના બને ?

પ્રશ્નકર્તા : એટલે આપણે ધીરજ રાખવાની, સમતા રાખવાની.

દાદાશ્રી : આપણે છે તે જોયા કરવાનું ને સમભાવે નિકાલ કરવાનો. અને એ ફાઈલ કહેવાય, વાવાઝોડું આવ્યું તે. સમભાવે નિકાલ કરવાનો એટલે જતું રહે પછી. અને જેટલા છે હિસાબમાં તેટલા જ આવશે, બીજા નહીં આવે.

આ કંઈ ઓછું ગપ્પું છે અહીં આગળ ? આ તો વૈજ્ઞાનિક છે ! અહીં તો કોઈની ઉપલેય

ના ચાલે. ભગવાનનીય ડખલ ના ચાલે આમાં. વૈજ્ઞાનિક થિયરીમાં ભગવાનની કેમ કરીને ડખલ ચાલે ?

હે 'દુઃખો', ગો ટુ દાદા

બહુ દુઃખ આવી પડે ત્યારે તમારે કહેવું કે જાઓ 'દાદા' પાસે.

પ્રશ્નકર્તા : પણ દાદા, એવું અમારું દુઃખ તમને અપાય ?

દાદાશ્રી : હા, હા. દાદાને જ બધું આપી દેવાનું ને કહીએ કે “જા, દાદાની પાસે. અહીં શું છે ? ઈધર ક્યા હૈ ? સબ દે દિયા દાદા કો. અબ ઈધર ક્યો આયા ?”

પ્રશ્નકર્તા : સુખેય આપી દેવાનું ?

દાદાશ્રી : ના, સુખ નહીં. સુખ તમારી પાસે રાખવાનું. મને સુખનો શોખ નથી એટલે તમારી પાસે રાખવાનું. તમારાથી દુઃખ જો સહન ના થાય તો મારી પાસે મોકલી દેવાનું. બે-પાંચ વખત દુઃખનું અપમાન કરો કે ઈધર ક્યો આયા હૈ ? દાદા કો દે દિયા હૈ એટલે એ ઊભું ના રહે. આ પુદ્ગલનો ગુણ કેવો છે કે અપમાન થાય તો ઊભું ના રહે.

જે 'દાદા ભગવાન' છે તે અચિંત્ય ચિંતામણિ છે. જેવો ચિંતવે તેવો (પોતે) થાય. મુશ્કેલીમાં તેમને ચિંતવો તો મુશ્કેલીઓ બધી જતી રહે. જેવું ચિંતવો તેવું ફળ આપે. પછી આપણે શા માટે ભડકવાની જરૂર ?

પ્રશ્નકર્તા : દાદા, આપની પાસે જે માગો એ મળે, કહે છે.

દાદાશ્રી : જે માગે એ મળે. એ કહે કે 'મને દર્દ મટી જાવ', તો એ મટાડશે.

પ્રશ્નકર્તા : તો મટાડી દ્યોને આ.

દાદાશ્રી : ના, એ તો કહેવું પડે આપણે. તમે ત્યાં ઘેર બેઠા બેઠા કહો તે અમને પહોંચે ત્યાં.

પ્રશ્નકર્તા : દાદા ભગવાન મારું મટાડી દો, કહેવાનું.

હીરાબા : હા, કહેવાનું ને !

દાદાશ્રી : ના, એ તો બોલવું પડે પાંચ-દસ મિનિટ એમ, વાત એકલાથી ના થાય. તેથી તો લોકો 'દાદા ભગવાનના અસીમ જય જયકાર' બોલે ને, તેથી બધું એમને મટી જાય. બધું થાય, માગ્યું હોય તે મળે. તેથી બધા બોલે. એટલે હું હડ બોલું ને !

સંસારી અડચણ આવે તો 'ચંદુભાઈ'ને કહેવું કે ત્રિમંત્ર બોલો. પછી 'દાદા ભગવાનના અસીમ જય જયકાર હો' બોલો. તો મુશ્કેલી બધી એને ઘેર જતી રહે.

પ્રશ્નકર્તા : 'દાદા ભગવાનના અસીમ જય જયકાર હો' બોલે, એમાં એકાકાર થઈ જાય તો ઘણા દુઃખો ઓછા થાય ?

દાદાશ્રી : અનંત અવતારના દુઃખ ઓછા થઈ જાય. એકાકાર નહીં પણ અભેદતા થઈ ગઈ ! સંસારમાં વ્યવહારિક અભેદતા હોય છે સ્ત્રી અને પુરુષની, પણ અંદરોઅંદર લઢે ત્યારે ? અને દાદા જોડે તો નિશ્ચયની અભેદતા ઉત્પન્ન કરે છે. એટલે દાદાની જે મિલકત છે એ તમારી મિલકત થઈ.

દાદાની સાંકળ ખેંચતા આવે તિવેડો

તમને જે દુઃખ છે, તે અમારે તો 'આ બાજુનો' 'ફોન' પકડ્યો ને 'આ બાજુ' (દેવ-દેવીઓને) 'ફોન' કરવાનો ! અમારે વચ્ચે કશું નહીં, ખાલી એક્સચેન્જ કરવાનું. નહીં તો અમને જ્ઞાની પુરુષને આ હોય જ નહીં ને ! જ્ઞાની પુરુષ

આમાં કંઈ હાથ ઘાલે નહીં. પણ આ બધાના દુઃખ સાંભળવા પડ્યા છે ને !

હું આ દુનિયાના દુઃખો લેવા આવ્યો છું. તમારા સુખ તમારી પાસે રહેવા દો. તમારા દુઃખો મને સોંપી દો. અને જો તમને વિશ્વાસ હોય તો તે તમારી પાસે નહીં આવે. મને સોંપ્યા પછી તમારો વિશ્વાસ તૂટશે તો તમારી પાસે પાછા આવશે. એટલે તમારે કંઈક દુઃખો હોય તો મને કહેવું, કે ‘દાદા, આટલા દુઃખ મને છે, તે હું તમને સોંપી દઉં છું.’ એ હું લઈ લઉં તો નિવેડો આવે, નહીં તો નિવેડો કેમ આવે ?

આ ‘દાદા’ની કૃપાથી તો બધું ભેગું થાય. કારણ શું? તેમની ‘કૃપા’થી બધા અંતરાયો તૂટી જાય. ‘દાદા’ની કૃપા તો મનના રોગોના અને વાણીના રોગોના, દેહના રોગોના એ સર્વ પ્રકારના દુઃખોના અંતરાયોને તોડનાર છે. જગતના સર્વસ્વ દુઃખ અહીં જાય.

‘દાદાની સાંકળ’ ખેંચે તેનું કામ થઈ જાય. કારણ કે કોઈ કાળે વીતરાગ હોતા નથી ને ! અને આ કાળમાં પૂરા હોય નહીં વીતરાગ, પણ તમામ જીવો માટે અમે તો સંપૂર્ણ વીતરાગ જ છીએ.

કોઈ જગ્યાએ ‘હારે’ નહીં, એનું નામ જ વીતરાગ ! વખતે દેહ હારે, મન હારે, વાણી હારે પણ એ પોતે ના હારે. વીતરાગ કેવા ડાહ્યા હોય ! વીતરાગનો તો સૈદ્ધાંતિક ધર્મ, એટલે ‘કેશ’ (રોકડું) ફળ મળે. મોક્ષનું ‘કેશ’ ફળ મળે ! જે મોક્ષદાતા ભગવાન છે, તે નિષ્પક્ષપાતી છે. વીતરાગ ભગવાન મહીં છે, તે નિષ્પક્ષપાતી છે.

અક્રમથી પોઝિટિવતા પંથે

મૂળ ભગવાન મહાવીરના વખતથી ચાલતું આવ્યું છે કે પોઝિટિવ મોક્ષે વહ્યા જાય અને

નેગેટિવ તદ્દન ઊંધા રસ્તે ચાલ્યા જાય. એટલે આપણે જીવનમાં એક પ્રિન્સિપલ (સિદ્ધાંત) રાખવો. હંમેશા પોઝિટિવ રહેવું, નેગેટિવના પક્ષમાં ક્યારેય ના બેસવું. સામેથી નેગેટિવ આવે ત્યાં મૌન થઈ જવું.

અમારું મન છે તે વર્ષોના વર્ષો ગયા પણ એક સહેજેય નેગેટિવ થયું નથી. સહેજેય, કોઈપણ સંજોગોમાં નેગેટિવ થયું નથી. લોકોને આ મન જો પોઝિટિવ થઈ જાય, તો ભગવાન જ થઈ જાય ! એટલે લોકોને શું કહું છું કે આ નેગેટિવપણું છોડતા જાવ, સમભાવે નિકાલ કરીને. પોઝિટિવ તો એની મેળે રહેશે પછી. વ્યવહારમાં પોઝિટિવ અને નિશ્ચયમાં પોઝિટિવ નહીં ને નેગેટિવેય નહીં !

આખું જગત ‘નેગેટિવ’માં ભટકી ભટકીને મરી ગયું. આ ‘અક્રમ’ તો સરસ ‘પોઝિટિવ’ માર્ગ છે !

પોઝિટિવ એટલે શું ? કશું કાઢવાનું નહીં, કશું ખસેડવાનું નહીં, માત્ર લાવવાનું.

પોઝિટિવ લે, એનો તો કશો વાંધો નથી. પોઝિટિવ લો. અમારું બધું પોઝિટિવ હોય જ છે ને ! અમે આખો દહાડો બોલ બોલ કરીએ છીએ, ગમે તેટલી ટેપ થાય પણ પોઝિટિવ. અમે આખો દહાડો બોલ બોલ જ કરીએ છીએ, પણ કશું નેગેટિવ નહીં. નેગેટિવ વિચાર નહીં, નેગેટિવ વર્તન નહીં.

આપણો સિદ્ધાંત શું છે ? પોઝિટિવ. નેગેટિવ નહીં, સામો તલવાર લઈને આવ્યો તો આપણા હાથમાં તલવાર હોય તો નીચે મૂકી દેવાની. પોઝિટિવ આપણું. કતલખાનું ખરું પણ અહિંસક કતલખાનું ! જીવહિંસા ના થાય. ભ્રષ્ટાચારી ગુણો બધા કતલ થઈ જાય અને સદાચારી ગુણો ઉત્પન્ન થાય. બહારના ગુણો બધા બદલાઈ જાય.

જ્ઞાન સમજણથી દુઃખ રહે જ નહીં

જ્ઞાની તો બહુ ડાહ્યા હોય. એમણે બધી રીતે હિસાબ કાઢી લીધા હોય. આવો કાળ આવે તો શું એમાં એમને દુઃખ નહીં આવતા હોય ? આવે. પણ ગોઠવણી કરી રાખે. આ પોસ્ટ અફિસમાં સોર્ટિંગના ખાના હોય છે ને ? આ નડિયાદનું ખાનું, આ સુરતનું ખાનું, તેમ જ્ઞાની આ ધંધાનું ખાનું, આ સમાજનું ખાનું, આ ઓફિસનું ખાનું એમ નિરાંતે ગોઠવીને સૂઈ જાય.

અમે બધી જ બાબત જુદી પાડીએ. ધંધામાં ખોટ જાય તો કહીએ કે ધંધાને ખોટ ગઈ. કારણ કે આપણે નફા-ખોટના માલિક નથી, માટે ખોટ આપણે શા માટે માથે લઈએ ? આપણને નફો-ખોટ સ્પર્શતા નથી. એને જો ખોટ ગઈ ને ઈન્કમટેક્ષવાળો આવે, તો ધંધાને કહીએ, કે ‘હે ધંધા ! તારી પાસે ચૂકવાય એવું હોય તો આમને ચૂકવી દે, તારે ચૂકવવાના છે.’

અમારે કંટ્રાક્ટમાં કામ પર ખબર આવે કે પાંચસો ટન લોખંડ દરિયામાં પડી ગયું. તો પહેલાં અમે પૂછીએ, કે ‘આપણો કોઈ માણસ મરી તો ગયો નથી ને ?’ મરે છે તો સૌ પોતાના ઉદયે, પણ આપણા નિમિત્તે ના હોવું જોઈએ.

જેનું જે ખાતાનું હોય, એ ખાતામાં મૂકી દેવું. શરીરને સ્પર્શે એટલી જ ભાંજગડ. ફાધરને કંઈ થયું તો આપણે એ માથે નહીં લેવાનું, છતાં તપાસ રાખવાની કે શું થયું ? ક્યાં વાગ્યું ? પછી દવા વગેરે બધું તરત જ લઈ આવવાનું, પણ ડ્રામેટિક. ને ડ્રામેટિક ના હોય તો બાપ મરે તો દીકરાએ જોડે જવું જ જોઈએ ને ? આ મરતી વખતમાં ડ્રામા અને આ વાગે એમાં ડ્રામા નહીં, એ કેમ ચાલે ?

આપણને કે કોઈ માણસને વાગે નહીં તો

સારું. વખતે કોઈને વાગે તો કોઈ મરી ગયું નથી એટલે સારું થયું, એમ સમજનું અવલંબન લેવું જોઈએ.

આ ‘જ્ઞાની પુરુષ’ શાથી કાયમ આનંદમાં રહે છે ? કારણ કે બધી ગોઠવણી આવડે અને એ જ તમને શીખવે.

અરીસામાં ડુંગર દેખાય તો શું તેમાં કંઈ અરીસાને વજન લાગે ? તે આવી જ રીતે જ્ઞાનીઓને સંસાર અવસ્થાની કંઈ અસર થતી નથી.

સ્વરૂપનું જ્ઞાન મળ્યા પછી સહેજેય દુઃખ ના રહે એવું છે !

હિંમતે મર્દા તો મદદે દાદા

આ તો ક્રિયાકારી જ્ઞાન છે ! આ તો અક્રમ વિજ્ઞાન છે અને આ નિમિત્ત જ જુદી જાતનું છે ! બહુ ફેરફાર થયા એ બધું જુઓ ને ! આ બધા ફેરફાર થયા ને ?

પ્રશ્નકર્તા : દાદાની દુઆથી છેલ્લી ઘડીવાળાનેય બળ આવી જાય છે. એટલે સારો ફેરફાર થઈ જાય છે, એ શાથી એમ ?

દાદાશ્રી : હા, બધું બદલાઈ જાય છે. આ વિજ્ઞાન જ એવું. આ વિજ્ઞાનનું બળ એવું છે. બધા અંધારામાં ઠોકરો ખાતા ખાતા ચાલતા’તા અને કો’કે ટોચ લાઈટ ધરી, તે બધાયને ઠોકર વાગતી બંધ થઈ ગઈ. એવું આ વિજ્ઞાન છે !

પ્રશ્નકર્તા : બહુ ‘એટેક’ આવે તો હાલી જાય છે.

દાદાશ્રી : એનું નામ જ આપણો નિશ્ચય કાયો છે. નિશ્ચય કાયો ના પડે, એ આપણે જોવાનું છે. ‘એટેક’ તો સંજોગ હોય એટલે આવે. આ ગંધ આવે તો એની અસર થયા વગર રહે નહીં ને ? એટલે આપણો નિશ્ચય જોઈએ કે મારે એને

અડવા દેવું નથી. નિશ્ચય હોય તો કશું થાય નહીં. જ્યાં નિશ્ચય છે ત્યાં બધું જ છે. અહીં પુરુષાર્થનું બળ છે. આત્મા થયા પછી પુરુષાર્થ થયો, તેનું આ બળ છે. એ બહુ ગજબનું બળ છે ! છતાં અમે શું કહીએ છીએ કે આપણામાં નબળાઈ છે તે જાણવું, પણ એની સામે શૂરાતન હોવું ઘટે, તો જ્યારે ત્યારે એ નબળાઈ જશે. શૂરાતન હશે તો એક દહાડો જીતી જશે, પણ પોતાને નિરંતર ખૂંચવું જોઈએ કે આ ખોટું છે.

મુસલમાનોય એટલું તો જોર કરે છે વગર જ્ઞાને, કે ‘અરે યાર ! જાને દે, હિંમતે મર્દા તો મદદે ખુદા’; જ્યારે આપણને તો જ્ઞાન હોય તો સમજણ ના પડે ? ‘હિંમતે મર્દા તો મદદે ખુદા’ એવું બોલે ને, તો શૂરાતન ચઢી જાય એને તો. આપણું તો આ વિજ્ઞાન છે ! વિજ્ઞાનીને તો હિંમત ના હોય એવું બને જ કેમ કરીને ? અમને તો આટલું કોઈ કહેનાર જ નહોતું મળ્યું. તમે તો બહુ પુણ્યશાળી છો કે તમને તો જ્ઞાની પુરુષ મળ્યા છે.

અહો ! કારુણ્યતા જ્ઞાતી તણી

હું કહું છું ને કે ભઈ, સત્યાવીસ વર્ષથી તો હું મુક્ત જ છું અને વિધાઉટ ટેન્શન ! એટલે ટેન્શન થતું તું ‘એ.એમ.પટેલ’ને, કંઈ મને ન’તું થતું. પણ ‘એ.એમ.પટેલ’નેય ટેન્શન થાય છે ત્યાં સુધી આપણને બોજો જ છે ને ! એ પૂરું થાય ત્યારે આપણે જાણવું કે આપણે છૂટ્યા, અને તોય દેહ છે ત્યાં સુધી બંધન. અને તે તો અમને વાંધો નથી હવે. બે અવતાર થાય તોય વાંધો નથી. અમારો તો હેતુ શું છે, કે ‘આ જે સુખને હું પામ્યો છું એ સુખને આખું જગત પામો.’

આપણા સત્સંગનો હેતુ શો છે ? જગત કલ્યાણ કરવાનો હેતુ છે. એ ભાવના કંઈ નકામી

જતી નથી. આપણે શું કહીએ છીએ કે સર્વ દુઃખોના ક્ષય કરો. આ દુઃખો અમારાથી જોવાતા નથી. છતાં અમને ‘ઈમોશનલ’પણું થતું નથી, એટલા જોડે જોડે વીતરાગ છીએ. છતાં સામાના દુઃખ અમારાથી સહન ના થઈ શકે. કારણ કે અમે અમારી સહનશક્તિ જાણીએ છીએ. અમારાથી દુઃખ કેવું સહન થતું હતું તે જાણીએ ને, તો એવું આ લોકો કેવી રીતે સહન કરી શકતા હશે, એ અમને ખ્યાલ છે એનો અને એ જ કારુણ્યતા છે અમારી !

સફોકેશન વખતે બોલાવો જ્ઞાતવાક્યો

પોતે પરમાત્મા ને છૂપાઈ ક્યાં સુધી રહેવું ? પોતાના જ ઘરમાં ભરપૂર માલ, અનંત જ્ઞાન-દર્શન-શક્તિ, અનંત સુખ પોતાના ઘરમાં હોય છતાં છતે માલ તે ન વાપરે તો કોનો દોષ ? ભરેલો માલ તો ફળ આપીને જશે. પણ જ્ઞાન છે ને સૂઝ છે, તો પછી સફોકેશન ક્યાંથી ?

એટલે જે ઉપાય બતાવ્યા એ ઉપાય કરવા પડે બધા, તે લખ્યા છે. તેમાં શું ઉપાય મેં બતાવ્યા છે, તે વાંચો જોઈએ !

પ્રશ્નકર્તા : જ્યારે ગડમથલ થાય, આમ તંગ તોફાન થવા માંડે એકદમ, તે વખતે દાદા ભગવાનનું અક્રમ જ્ઞાન હાજર થઈ જશે. કંઈક ગૂંગળામણ થાય, સૂઝ ના પડે, ડખોડખલ કે એવું થાય, તે વખતે ‘હું અનંત દર્શનવાળો છું, હું અનંત દર્શનવાળો છું, હું અનંત દર્શનવાળો છું’ એમ બોલો પાંચ-પચ્ચીસ વખત અને તરત જ સૂઝ પડવા માંડે કે આનો ઉકેલ કેમ લાવવો !

દાદાશ્રી : હા, અતિશય મૂંઝવણમાં આશરો કોનો ? દર્શનનો. ‘હું અનંત દર્શનવાળો છું, હું અનંત દર્શનવાળો છું’ પાંચ-પચ્ચીસ-પચાસ વખત બોલી નાખવું, દાદાને સામે રાખીને, ફોટો

રાખીને. એટલે પછી તરત જ સૂઝ પડી જશે, તરત જ.

મૂંઝામણ (મૂંઝવણ) થાય ત્યારે ‘અનંત દર્શનવાળો છું, અનંત દર્શનવાળો છું’ બોલે તો બધી મૂંઝામણ નીકળી જાય.

વારસ અહો દાદાના શૂરવીરતા રેલાવજો

આ તમને ગાદીએ બેસો એવું સુખ છે, છતાં ભોગવતાં ના આવડે ત્યારે શું થાય? એંસી રૂપિયાના મણના ભાવના બાસમતી હોય તેની મહીં રેતી નાખે ! આ દુઃખ આવ્યું હોય તો એને જરા કહેવું તો જોઈએ ને, કે ‘અહીં કેમ આવ્યા છો ? અમે તો દાદાના છીએ. તમારે અહીં આવવાનું નહીં. તમે જાઓ બીજી જગ્યાએ. અહીં ક્યાં આવ્યા તમે ? તમે ઘર ભૂલ્યા.’ એટલું એમને કહીએ તો એ જતા રહે. આ તો તમે બિલકુલ અહિંસા કરી ! દુઃખ આવે તો તેનેય પેસવા દેવાના ? એને તો કાઢી મૂકવાના. એમાં અહિંસા તૂટતી નથી. દુઃખનું અપમાન કરીએ તો એ જતા રહે. તમે તો તેનું અપમાનેય કરતા નથી. એટલા બધા અહિંસક ના થવાય.

પ્રશ્નકર્તા : દુઃખને મનાવીએ તો ના જાય ?

દાદાશ્રી : ના, એને મનાવાય નહીં. એને પટાવીએ તો એ પટાવાય નહીં એવું છે. એને તો આંખ કાઢવી પડે. એ નાન્યતર જાતિ છે. એટલે એ જાતિનો સ્વભાવ જ એવો છે. એને અટાવીએ-પટાવીએ તો એ વધારે તાબોટા પાડે અને આપણી પાસે ને પાસે આવતું જાય !

‘વારસ અહો મહાવીરના, શૂરવીરતા રેલાવજો, કાયર બનો ના કોઈ દી, કષ્ટો સદા કંપાવજો.’

આપણે ઘરમાં બેઠાં હોઈએ ને કષ્ટો આવે તો તે આપણને દેખીને કંપી જાય ને એ જાણે કે

આપણે અહીં ક્યાં ફસાયા ! આપણે ઘર ભૂલ્યા લાગે છે ! આ કષ્ટો આપણા માલિક નથી, એ તો નોકરો છે.

જો કષ્ટો આપણાથી ધ્રૂજે નહીં તો આપણે ‘દાદાના’ શેના ? કષ્ટને કહીએ, કે ‘બે જ કેમ આવ્યા ? પાંચ થઈને આવો. હવે તમારા બધા જ પેમેન્ટ કરી દઈશું.’ કોઈ આપણને ગાળ ભાંડે તો આપણું જ્ઞાન તેને શું કહે ? એ તો ‘તને’ ઓળખતો જ નથી. ઊલટું તારે ચંદુને કહેવાનું, કે ‘ભાઈ, કંઈ ભૂલ થઈ હશે તેથી ગાળ ભાંડી ગયો. માટે શાંતિ રાખજે.’ આટલું કર્યું કે તારું ‘પેમેન્ટ’ થઈ ગયું !

દાદા સદા હાજર મહાત્માઓના રક્ષણ કાજે

‘દાદા, અમારા સંસારનો ભાર તમારા માથે ને તમારી આજ્ઞા અમારા માથે !’ આપણે તો આવું બોલવું. જે દાદાનું થાય એ મારું થજો. દાદાના કહ્યા પ્રમાણે રહેવું.

હવે ‘મારું શું થશે’ એવું એકવાર પણ વિચારમાં આવ્યું તો તે નિરાશ્રિત છે. ભગવાન શું કહે છે ? ‘જ્યાં સુધી પ્રગટના દર્શન કર્યાં નથી, ત્યાં સુધી તમે નિરાશ્રિત છો અને પ્રગટના દર્શન થાય તો તમે આશ્રિત છો.’ પ્રગટના દર્શન થયા પછી બહારના કે અંદરના ગમે તેવા સંજોગો આવે તોય ‘મારું શું થશે’ એવું ના થાય.

અમારો જે આશરો લે, તેનું અનંતકાળનું નિરાશ્રિતપણું મટી જાય.

ગમે તેવા ભયંકરમાં ભયંકર સંયોગો હશે પણ જ્ઞાની પુરુષના આશ્રિતને ‘મારું શું થશે’ તેમ નહીં થાય. કારણ ત્યાં ‘અમે’ અને ‘અમારું જ્ઞાન’ બન્નેય હાજર થઈ જ જાય અને તમારું સર્વ રીતે રક્ષણ કરે !

- જય સચ્ચિદાનંદ

પર્યુષણ પારાયણ ૨૦૨૦ - લાઈવ વેબકાસ્ટ દ્વારા

૧૫ અને ૧૬ ઓગષ્ટ	સવારે ૧૦ થી ૧૨	પારાયણ - વાંચન અને પ્રશ્નોત્તરી
	રાત્રે ૮-૩૦ થી ૧૦-૩૦	પારાયણ - વાંચન અને પ્રશ્નોત્તરી
૧૭ થી ૨૧ ઓગષ્ટ	સવારે ૮ થી ૯	પારાયણ - વાંચન
	રાત્રે ૮-૩૦ થી ૧૦-૩૦	પારાયણ - વાંચન અને પ્રશ્નોત્તરી
૨૨ અને ૨૩ ઓગષ્ટ	સવારે ૧૦ થી ૧૨	પારાયણ - વાંચન અને પ્રશ્નોત્તરી
	રાત્રે ૮-૩૦ થી ૧૦-૩૦	પારાયણ - વાંચન અને પ્રશ્નોત્તરી

નોંધ : આપતવાણી ૧૪ ભાગ - ૨ પેજ નં દુથી વાંચન, 'પ્રશ્નકર્તા : એટલે રિલેટિવ ખરી કહો.....'

[ઉપરોક્ત કાર્યક્રમમાં સમય-સંજોગને આધીન ફેરફાર થઈ શકે છે.]

ઉપરોક્ત શિબિરના સત્સંગો આપ નીચેના માધ્યમો દ્વારા ઘેર બેઠા સાંભળી શકશો :

- મોબાઈલમાં AKonnect, Dadabhagwan એપ દ્વારા
- વેબસાઈટ dadabhagwan.tv દ્વારા
- દાદા ભગવાન ફાઉન્ડેશનની YouTube ચેનલ દ્વારા

અપરિણીત યુવાનો માટે બ્રહ્મચર્ય શિબિર - Zoom એપ દ્વારા

તા. ૭ - ૮ ઓગષ્ટ

ટોપિક : 'વિષય-વિકાર અને કુસંગથી કેવી રીતે બચવું'

૨૧ થી ૩૦ વર્ષના આત્મજ્ઞાન લીધેલા, જ્ઞાન લીધાને ૧ વર્ષ થયું હોય એવા કોઈપણ અપરિણીત યુવાનો ભાગ લઈ શકશે. શિબિર માટે ૯૯૨૪૩૪૩૧૫૦ મોબાઈલ નંબર પર રજિસ્ટ્રેશન કરાવવું જરૂરી છે.

વિશેષ નિવેદન

કોરોના વાયરસ મહામારીના કારણે વર્તમાન પરિસ્થિતિમાં સરકારી નિર્દેશોનું પાલન કરી પૂજ્યશ્રી દીપકભાઈના આગામી સત્સંગો મુલતવી કરી દેવામાં આવ્યા છે. જે ભવિષ્યમાં પરિસ્થિતિ સામાન્ય થયા બાદ જ્યારે પણ સરકાર દ્વારા ધાર્મિક કાર્યક્રમો કરવા માટે મંજૂરી અપાશે, તે પછી યોજવામાં આવશે.

દાદાવાણીના વાર્ષિક/૧૫ વર્ષના મેગેઝિનના સભ્યો માટે સૂચના

આપનું લવાજમ પૂરું ક્યારે થાય છે, તે કઈ રીતે જાણશો ? આપને ત્યાં આવેલ દાદાવાણીના કવરના એડ્રેસ લેબલ પરના મેમ્બરશીપ નંબરના છેલ્લા છ અંક તપાસો. દા.ત. DGFT555/08-2028 એટલે તમારું લવાજમ ઓગષ્ટ-૨૦૨૮માં પૂરું થાય છે.

ત્રિમંદિરોના સંપર્ક : અડાલજ : ૯૩૨૮૬૬૧૧૬૬-૭૭, (૦૭૯) ૩૯૮૩૦૧૦૦ ; **રાજકોટ :** ૯૯૨૪૩૪૩૪૭૮ ; **ભુજ** ૯૯૨૪૩૪૫૫૮૮ ; **ગોધરા :** ૯૭૨૩૭૦૭૭૩૮ ; **મોરબી :** ૯૯૨૪૩૪૧૧૮૮ ; **સુરેન્દ્રનગર :** ૯૭૩૭૦૪૮૩૨૨ ; **અમરેલી :** ૯૯૨૪૩૪૪૪૬૦ ; **વડોદરા :** ૯૫૭૪૦૦૧૫૫૭ ; **અંજાર :** ૯૯૨૪૩૪૬૬૨૨ ; **જામનગર :** ૯૯૨૪૩૪૩૬૮૭ ; **મુંબઈ :** ૯૩૨૩૫૨૮૯૦૧
અન્ય સેન્ટરોના સંપર્ક : અમદાવાદ :(૦૭૯) ૨૭૫૪૦૪૦૮ ; **મુંબઈ :** ૯૩૨૩૫૨૮૯૦૧ ; **વડોદરા (દાદા મંદિર) :** ૯૯૨૪૩૪૩૩૩૫ ;
 U.S.A.-Canada: +1 877-505-DADA (3232); U.K.: +44 330-111-DADA (3232); Australia : +61 421127947

पूज्य नीरुमा / पूज्य दीपकभाईने निहाणो टीवी चैनल पर

भारत

'दूरदर्शन'- नेशनल पर दूरदोष सवादे ७ थी ७-३०

'दूरदर्शन'-उत्तरप्रदेश पर हर रोज सुबह ७ से ८ (हिन्दी में)

'उड़ीसा प्लस' टीवी पर हर रोज सुबह ७-३० से ८ (हिन्दी में)

'दूरदर्शन'-सह्याद्रि पर हर रोज सुबह ७ से ७-३० तथा शाम ५-३० से ६ (मराठी में)

'दूरदर्शन'-चंदना पर हर रोज सुबह ७ से ७-३० (कन्नड में)

'दूरदर्शन'-मध्यप्रदेश पर हर रोज रात १० से ११ (हिन्दी में)

'दूरदर्शन'-गुजरात (गिरनार) पर दूरदोष सवादे ७ थी ७-३०; जपोरे २ थी २-३०; रात्रे १० थी १०-३०

'असिंह' चैनल पर दूरदोष सवादे ३-३० थी ४-३०, जपोरे २-३० थी ३, रात्रे ८ थी ९

USA - Canada

'TV Asia'- पर दूरदोष सवादे ७-३० थी ८ EST

'Rishtey' पर हर रोज सुबह ७ से ७-३० तथा ८ से ८-३० EST (हिन्दी में)

UK

'वीनस' टीवी पर दूरदोष सवादे ८ थी ९ GMT

'MA TV' पर दूरदोष सांजे ५-३० थी ६-३० GMT

'MA TV' पर हर रोज रात ९-३० से १०-३० GMT (हिन्दी में)

'Rishtey' पर हर रोज सुबह ७ से ७-३० Western European Time (6 to 6-30am GMT)

USA - UK - Africa - Australia

'आस्था' पर सोम थी शुक्र रात्रे १० थी १०-३० (डिश टीवी चैनल युके-८४९, युओएसओ-७१९)

Australia

'Rishtey' पर हर रोज सुबह ८ से ८-३० तथा दोपहर १-३० से २ (हिन्दी में)

Fiji - NZ - Singapore - SA - UAE

'Rishtey' पर हर रोज सुबह ६ से ६-३० तथा ७-३० से ८ (हिन्दी में)

ઓગસ્ટ ૨૦૨૦
વર્ષ-૨૫, અંક-૧૨
સર્ગિક અંક-૩૦૦

દાદાવાણી

Date Of Publication 1st of Every Month
Reg. no. of Newspaper 67543/95
Reg. no. G-GNR-347/2018-2020
valid up to 31-12-2020
LPWP Licence No. PMG/HQ/037/2018-20
Valid up to 31-12-2020
Posted at SRO Gandhinagar
on 1st of every month.

દાદાને સોંપી દેવાથી જલદી આવશે ઉકેલ

તમે શુદ્ધાત્મા થયા, પણ ચિત્તવૃત્તિની નિર્મળતા હોય તો ગૂંચો ના પડે અને સંસારી કામ સરળ થતાં જાય. આ તો જ્યાં સુધી આપણે હાથમાં ઝાલી રાખીએ છીએ ને, ત્યાં સુધી મુશ્કેલી છે. દાદાને સોંપી દો તો મુશ્કેલી જ ના હોય. પછી મુશ્કેલી આવે જ નહીં. મુશ્કેલી કેમ કરીને આવે ? આપણને વિચાર આવે ત્યારથી એ કામ થયા જ કરે. મુશ્કેલી આવતાં પહેલાં ઓગળી જાય. આવડો મોટો પથ્થર વાગવાનો હોય, તેને બદલે આટલો પથ્થર વાગીને જતો રહે. આ વિજ્ઞાન બહુ જુદી જાતનું છે !

- દાદાશ્રી

માલિક - મહાવિદેહ ફાઉન્ડેશન વતી પ્રકાશક અને મુદ્રક - ડિમ્પલ મહેતાએ સંભાળી
ઓફિસ, B-૯૯, GIDC, સેક્ટર-૨૫, ગાંધીનગર-૩૮૨૦૨૫ ખાતે છપાવી પ્રકાશિત કર્યું.